

AVANCEM amb tu

Programa electoral
Eleccions Generals 2015

DEMÒCRATES

www.democrates.ad

1. Toni Martí

2. Ladis Baró

3. Conxita Marsol

4. Jordi Torres

5. Sofia Garrallà

6. Patrícia Riberaygua

7. Martí Salvans

8. Marc Ballestà

9. Eric Jover

10. Justo Ruiz

11. Gema Miguel

12. Jordi Cerqueda

13. Xavier Herver

14. Ester Vilarrubla

15. Josep Maria Mas

16. Natàlia Bergel

17. Kanta Masand

AVANCEM

amb tu

Programa electoral
Eleccions Generals 2015

DEMÒCRATES

www.democrates.ad

L'ANDORRA QUE

Els Demòcrates hem bastit un projecte de país sobre els ideals de llibertat, igualtat d'oportunitats i cohesió social. La consecució d'aquests ideals passa avui per l'obertura d'Andorra al món. Per aquest motiu hem liderat aquests últims quatre anys una transformació estructural de la nostra economia, fonament de l'Estat del benestar. L'acció de govern s'ha centrat en generar noves oportunitats, sense descuidar el suport que necessiten els sectors tradicionals d'activitat ni l'ajut a les persones a qui la crisi ha fet més vulnerables.

Els Demòcrates som avui garantia de continuïtat de les reformes engegades. El nostre compromís amb Andorra és continuar el camí que hem iniciat. Un camí que demana esforç i perseverança, però que ens ha de permetre assegurar la prosperitat del nostre país a mitjà i llarg termini.

Els Demòcrates som equilibri. Equilibri perquè Andorra s'obri al món sense perdre la identitat. Equilibri per redreçar l'economia fent confiança als empresaris i els emprenedors, incentivant mesures de responsabilitat social. Equilibri per fomentar el creixement des de la llibertat, conscients que la llibertat es construeix des de la igualtat d'oportunitats.

L'economia es troba a la base del progrés i la cohesió social. Els Demòcrates ens comprometem a treballar per situar Andorra en posició de competir, especialment en un moment en què la crisi comença a remetre en el nostre entorn. Hem modificat la legislació per atreure inversió estrangera. Hem completat un model fiscal moderat, competitiu i homologable que dóna seguretat jurídica i facilita la conclusió de convenis per evitar la doble imposició, instrument indispensable per convertir-nos en una plataforma des d'on poder exportar. La nostra acció de govern futura aprofundirà en les polítiques d'obertura i diversificació i acompanyarà el teixit empresarial perquè aprofiti al màxim les oportunitats que ofereix el nou marc.

Els Demòcrates hem demostrat que comptem amb els sectors que han sustentat l'economia i han generat riquesa i oportunitats. Hem invertit i hem de seguir invertint en turisme, ajudant a crear nous pols d'atracció. Hem actualitzat la legislació en matèria de comerç i hem simplificat tràmits. Ara ens toca estar atents a les demandes del sector, des del diàleg que ha caracteritzat la nostra actuació a les institucions, i adoptar les mesures adients per contribuir a la dinamització comercial. Hem de continuar donant suport a la reconversió del sector de la construcció, que els darrers anys s'ha orientat cap a la rehabilitació i renovació d'edificis i infraestructures per millorar-ne la sostenibilitat.

VOLEM

L'objectiu dels Demòcrates és garantir que Andorra tingui un dels millors nivells de qualitat de vida d'Europa. Per això hem de preservar l'entorn i mantenir la seguretat ciutadana com un dels actius del país. Hem de fomentar la salut i consolidar el model sanitari. Hem de continuar les reformes necessàries perquè la Caixa Andorrana de Seguretat Social sigui sostenible en el temps i perquè l'Estat sigui en última instància el garant de l'atenció social i sanitària, així com d'un sistema de pensions per a una jubilació digna. Sobre la base dels acords assolits durant la present legislatura hem de posar en valor l'actiu que representa la lliure elecció entre els tres sistemes educatius públics i gratuïts.

L'Estat ha de ser l'instrument facilitador de les reformes i, alhora, l'àrbitre que controla i corregeix els possibles desequilibris i desigualtats. Els Demòcrates pensem que l'Administració ha d'estar dimensionada en la justa mesura, adaptada a les necessitats de l'Andorra d'avui. Abordarem la seva modernització i la reforma de la funció pública, fomentant la carrera professional dels seus treballadors. La distribució de competències entre el Govern i els comuns i les transferències que se'n deriven és un debat inajornable que encararem i tancarem la pròxima legislatura. L'objectiu d'aquesta reforma, juntament amb la de l'Administració general, és un Estat eficaç i eficient, que eviti duplicitats i aprofiti sinergies per oferir un millor servei a la ciutadania.

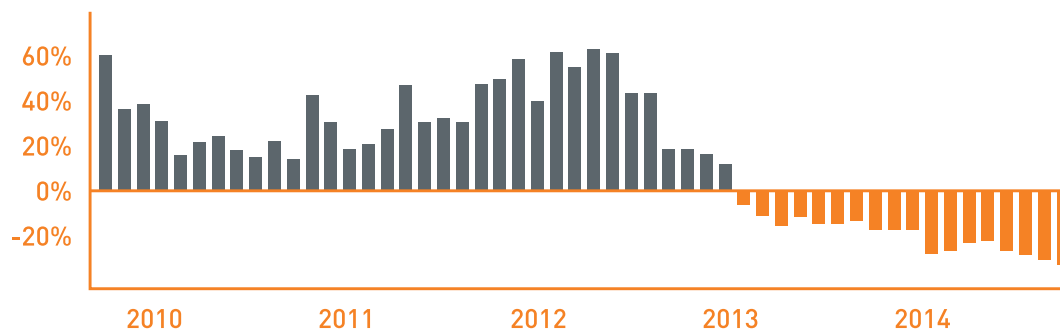
Unes finances públiques sanejades són la base per a la confiança i la credibilitat d'Andorra dins i fora de les nostres fronteres. Els Demòcrates representem avui aquesta credibilitat, havent apuntat de manera decidida cap a l'equilibri pressupostari i havent tancat el 2014, per primera vegada en disset anys, amb superàvit de gestió.

L'equilibri ha estat garant de la independència i la sobirania d'Andorra. El Copríncipat té les seves arrels en aquest equilibri secular i els Demòcrates estem convençuts que és un model d'Estat vàlid i vigent. És des de l'estabilitat del present model que podem dibuixar, des d'ara i en els propers anys, un nou marc de relacions amb la Unió Europea.

Els Demòcrates creiem que aquest és l'esperit d'Andorra: un país que ha sabut superar els reptes sense renunciar a la pròpia identitat. Un país que s'afirma davant del món amb l'ambició de proveir d'oportunitats a tots els seus ciutadans. Entre tots tenim el deure i la responsabilitat de construir un futur pròsper per a les properes generacions, sobre els pilars que ens donen més de set-cents anys d'història.

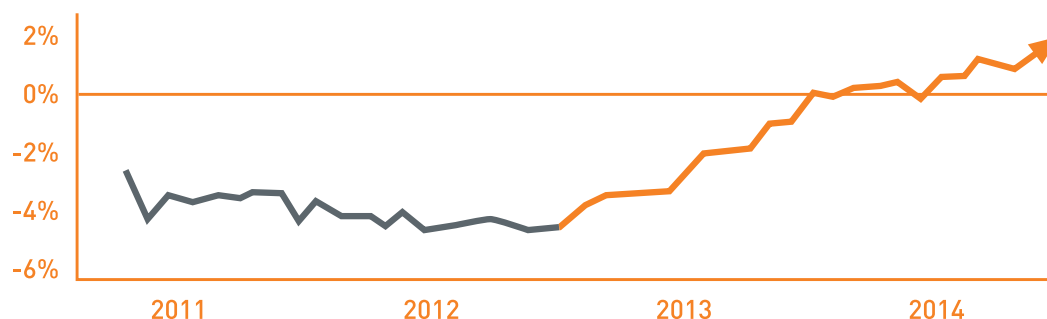
Evolució de les persones inscrites al Servei d'Ocupació

El número d'inscrits al Servei d'Ocupació ha canviat de tendència, reduint-se per primera vegada en 5 anys

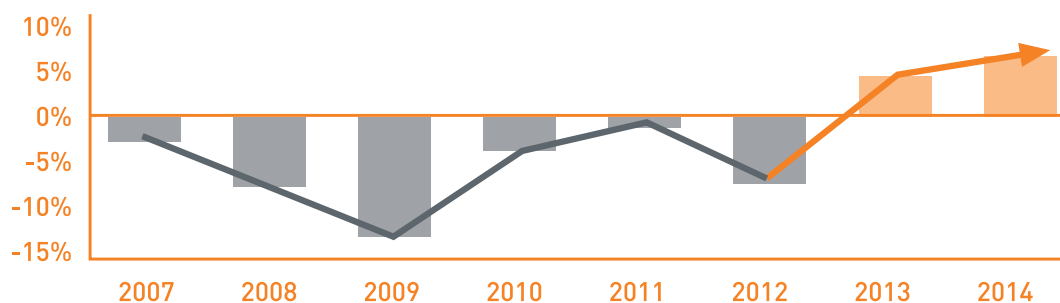
Nombre d'assalariats

Les mesures implementades durant aquesta legislatura han ajudat a revertir la tendència en la xifra d'assalariats, creant-se nous llocs de treball per primera vegada en 6 anys.

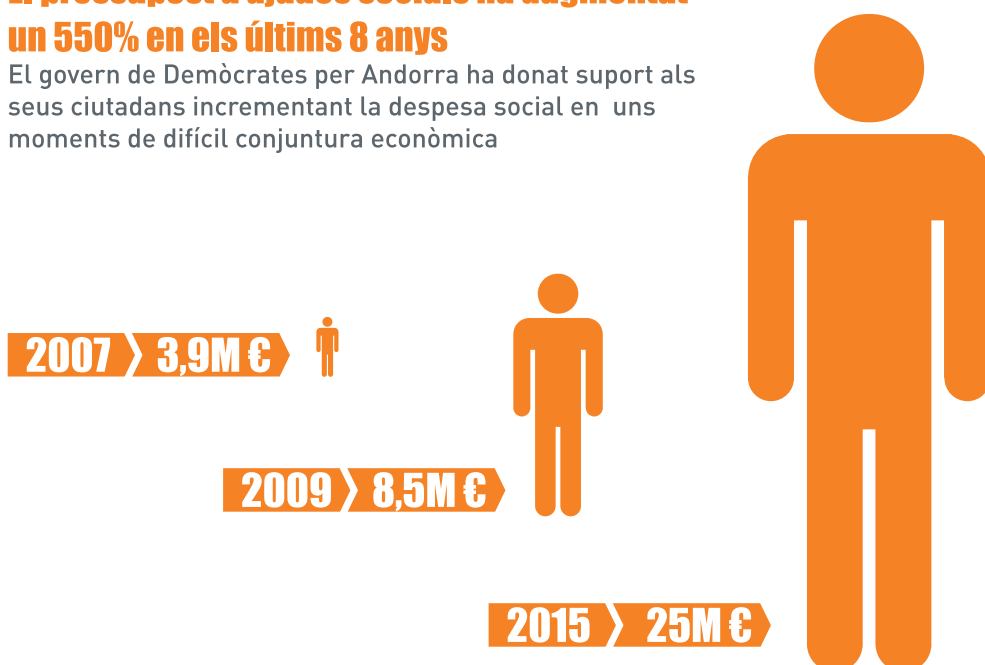
Importacions

Després de 7 anys de davallades consecutives, les importacions porten dos anys pujant i apunten cap a la recuperació de l'economia

El pressupost d'ajudes socials ha augmentat un 550% en els últims 8 anys

El govern de Demòcrates per Andorra ha donat suport als seus ciutadans incrementant la despesa social en uns moments de difícil conjuntura econòmica

L'obertura impulsada per Demòcrates per Andorra ha suposat una important reactivació de la nostra economia:

INVERSIÓ ESTRANGERA > 152 M€ > 427 NOUS NEGOCIS

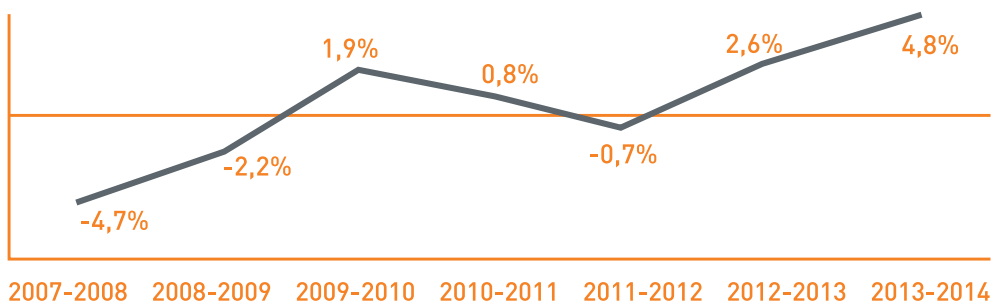
Durant aquesta legislatura hem emprès mesures per mantenir les altes cotes de seguretat ciutadana, un dels actius de la nostra societat :

+24% D'INTERVENCIONS

-29% DE DELICTES CONTRA PATRIMONI

Turistes

La inversió en turisme ha contribuït a recuperar la xifra de visitants, que aquest 2014 ha crescut per sobre de la mitjana europea

01. Vull un país d'oportunitats

01. Una economia oberta, diversificada i dinàmica	12
02. Un comerç revitalitzat i de referència	14
03. Una aposta decidida per relançar el turisme	16
04. Un sector de la construcció adaptat a una nova realitat	18
05. Unes polítiques actives d'ocupació	20

02. Vull una Andorra oberta al món

06. Una Andorra compromesa amb la comunitat internacional	24
07. Un acord amb Europa coherent amb la nostra història	26

03. Vull un Estat eficient

08. Una Administració àgil i eficient	30
09. Una Funció Pública flexible i ben dimensionada	32
10. Una Justícia efectiva	34
11. Un sistema de competències i transferències optimitzat	36
12. Unes institucions transparents i properes	38

04. Vull una Andorra per a les persones

13. Una Seguretat Social sostenible i amb futur	42
14. Una salut pública de qualitat	44
15. Una gestió responsable de l'Estat del benestar	46
16. Una educació pública plural i de qualitat	48
17. Una Andorra que promogui la igualtat	50
18. Una política d'immigració adaptada a la realitat	52
19. Un país segur	54

05. Vull un país dinàmic

20. Una cultura a l'abast de tothom	58
21. Un esport per a tots	60

06. Vull un país innovador

22. Una xarxa d'infraestructures moderna	64
23. Una mobilitat sostenible	66
24. Un Govern que aposti per les noves tecnologies	68

07. Vull un país sostenible

25. Una societat respectuosa amb el medi ambient	72
26. Una agricultura i una ramaderia amb futur	74
27. Una política energètica pròpia	76

28. UNES FINANCES PÚBLIQUES SANEJADES	80

10 PUNTS PER A SEGUIR AVANÇANT AMB TU	82

01. Una economia oberta, diversificada i dinàmica
02. Un comerç revitalitzat i de referència
03. Una aposta decidida per relançar el turisme
04. Un sector de la construcció adaptat a una nova realitat
05. Unes polítiques actives d'ocupació

01

Vull un país d'oportunitats

Els Demòcrates volem situar Andorra en posició de competir. La nostra acció de govern s'ha centrat en generar noves oportunitats, sense descuidar el suport que necessiten els sectors tradicionals d'activitat. Estem convençuts que la diversificació de l'economia i el suport als sectors tradicionals són dues cares d'una mateixa moneda. Per això creiem que aquestes noves àrees d'activitat ajudaran a enfortir els pilars sobre els quals s'ha construït la nostra prosperitat i el nostre benestar.

Una economia oberta, diversificada i dinàmica

Els Demòcrates pensem que reactivar, obrir i diversificar el model econòmic d'Andorra són tres objectius que cal abordar de manera conjunta, i així ho hem fet durant aquests quatre anys de govern. Diversificar l'economia és clau per crear noves oportunitats i també per relançar els sectors tradicionals; i per obrir nous sectors d'activitat cal potenciar l'obertura i l'atracció de talent, innovació i inversions productives. És només des d'aquest canvi de paradigma que la reactivació econòmica serà real i sostenible. Però no hem d'oblidar que l'obertura és en dos sentits: per això hem treballat perquè el nostre talent pugui desenvolupar-se fora d'Andorra.

Què hem fet ?

Hem aprovat la Llei d'inversions estrangeres, que permet la creació de societats amb el 100% del capital estranger, dóna drets econòmics a tots els residents i aixeca els límits a l'adquisició d'immobles als estrangers.

Entre el juliol del 2012 i el desembre del 2014 l'obertura econòmica ha atret 152 milions d'euros d'inversió directa a Andorra que han comportat la creació de 427 negocis.

Hem posat en marxa la iniciativa Actua com a interlocutora per acompanyar el procés d'obertura econòmica.

En el marc de la iniciativa Actua hem posat en marxa diversos clústers (concentracions d'empreses i altres agents econòmics relacionats amb un mateix àmbit d'activitat) per impulsar la diversificació de l'economia a partir dels sectors ja presents a Andorra. S'han creat els clústers de salut i benestar, d'innovació, d'educació, de cosmètica i bellesa i de noves tecnologies aplicades a la salut que actualment apleguen més de 400 persones i més de 150 empreses.

Hem aprovat la Llei de regulació dels jocs d'atzar, que permet l'obertura d'un casino.

Hem regulat noves àrees per incrementar la seguretat jurídica i completar el model d'obertura econòmica: la competència efectiva i la protecció del consumidor, el comerç electrònic i els drets d'autor i la modificació de la Llei de patents.

La nova Llei de transports per carretera, juntament amb el Conveni signat amb Espanya en aquesta matèria, dóna noves oportunitats i garanties als transportistes andorrans.

Hem modificat el programa de préstecs preferents per reduir el risc i augmentar la transparència en l'atorgament dels avals.

Hem creat una nova línia d'ajuts al finançament amb microcrèdits de fins a 18.000 euros i fins a 35.000 euros per a projectes innovadors.

Què volem ?

Gràcies a l'obertura econòmica, Andorra torna a estar en el camí del creixement, s'obren nous negocis i es creen nous llocs de treball. Consolidar aquest model és clau perquè la reactivació agafi embranzida i que tothom se'n pugui beneficiar. Aprofitarem la propera entrada en vigor dels convenis per evitar la doble imposició per desplegar tot el potencial de l'obertura i impulsarem projectes concrets, tant des del sector públic com des de la col·laboració amb el privat, que dinamitzin els sectors tradicionals i contribueixin a la diversificació econòmica.

Com ho farem ?

Crearem un fons d'inversió de participació pública i privada, amb una gestió professional, que substitueixi l'actual programa de préstecs preferents. Aquest fons haurà de donar suport a projectes innovadors que aportin valor a la diversificació i a la consolidació del nostre model de creixement.

Continuarem donant suport al programa de microcrèdits per ajudar al finançament de la petita empresa.

Fomentarem la creació d'un clúster d'esports de muntanya aprofitant l'atractiu d'Andorra en la pràctica d'aquests esports, les diferents competicions que tenen lloc al nostre país i el comerç relacionat amb aquesta activitat.

Potenciarem el sector de la salut i mèdic, vinculant-lo al desenvolupament de les noves tecnologies i a la diversificació del turisme.

Crearem un parc tecnològic i científic per atreure projectes relacionats amb la tecnologia, la recerca i la innovació.

Regularem i potenciarem els vivers d'empreses i centres de negoci, així com els espais de treball compartit.

Durem a terme la concessió del casino, com a complement a l'oferta turística i d'oci.

Actualitzarem la normativa sobre marques i drets d'autor d'acord amb l'evolució de la normativa internacional per fer més competitiva la normativa andorrana.

Seguirem lluitant contra l'intrusisme professional i empresarial, en particular en aquells sectors més sensibles com el transport de mercaderies i passatgers.

Seguirem organitzant missions econòmiques exteriors per donar a conèixer el nostre model econòmic i acompanyar els nostres empresaris en nous mercats

Un comerç revitalitzat i de referència

La prosperitat i el benestar de la nostra societat s'han basat en bona mesura en ser un referent en matèria comercial. El procés de transformació del nostre model de creixement també passa per aportar nous elements de competitivitat al comerç, que ha de tenir els instruments necessaris per oferir als visitants una experiència comercial única. El procés de diversificació dut a terme en el marc de l'obertura, amb una aposta decidida per les noves tecnologies, dotarà el comerç d'aquests elements de competitivitat. Aquesta aposta a llarg termini s'ha de complementar amb un suport constant al dia a dia dels nostres comerciants.

Què hem fet ?

Hem modificat els horaris comercials, permetent l'obertura dels comerços entre les 7 i les 22 hores, amb un màxim de 84 hores setmanals i fent possibles les Nits Blanques, com les que s'han fet al centre històric d'Andorra la Vella i a Vivand.

Hem efectuat nombroses campanyes per incentivar el comerç, com la campanya de Nadal Regala Andorra, la campanya d'estiu Descobreix Andorra, la campanya de rebaixes, la campanya Comprar a Andorra té premi i l'Andorra Shopping Festival, combinant el turisme de compres amb accions de dinamització al carrer.

Hem aprovat un reglament regulador de les rebaixes que estableix un calendari per primera vegada a Andorra, de forma coordinada amb el sector les i associacions de comerciants.

Hem modificat la Llei d'arrendaments de finques urbanes per fer possible el retorn provisional de la possessió dels pisos i locals comercials mentre dura el procés judicial de desnonament i hem solucionat la impossibilitat que existia de llogar i explotar els locals comercials buits que estaven embargats. **Aquesta mesura ha permès desbloquejar més de 120 locals comercials entre el febrer del 2013 i el desembre del 2014.**

Dins el projecte "Smart Country", que aplega diferents iniciatives tecnològiques, estem impulsant diversos projectes que incideixen en una millora de la competitivitat del nostre comerç, com el projecte Andorra Wifi, present al principal eix comercial d'Andorra la Vella i Escaldes-Engordany.

Hem impulsat el projecte "Google Business View", un projecte d'èxit únic al món que ha permès que el 95% dels comerços d'Andorra es puguin visitar de forma virtual i interactiva.

Hem creat l'aplicació "Andorra Go!" per enviar informació sobre l'oferta comercial, els aparcaments i l'agenda d'esdeveniments als mòbils dels turistes.

Hem aprovat la Llei reguladora del comerç electrònic. El nou marc, que ofereix garanties tant als venedors com als consumidors, és la base perquè el comerç electrònic es pugui desenvolupar i ofereixi oportunitats d'expansió als establiments.

Estem integrant PayPal a Andorra. PayPal és considerat un estàndard internacional pel que fa a les transaccions electròniques i obre la porta al desenvolupament del comerç electrònic les empreses andorranes que vulguin oferir els seus productes i serveis a través de la xarxa.

Què volem ?

Una acció de govern responsable ha de tenir el comerç com una de les seves prioritats. El comerç a Andorra té un gran futur. Per poder aprofitar tot el seu potencial hem de continuar apostant per la diversificació de l'oferta i per incorporar nous elements de competitivitat, com el comerç electrònic i l'aplicació de les noves tecnologies en el sector. Seguirem donant suport al comerç amb mesures que incideixin en el dia a dia dels comerciants, des de la simplificació de tràmits fins a la promoció d'esdeveniments de dinamització.

Com ho farem ?

Ampliarem la dinamització dels principals eixos comercials del país amb activitats que millorin l'experiència de compra: consolidarem l'Andorra Shopping Festival, donarem suport econòmic a les associacions que vulguin dur a terme esdeveniments a la seva zona comercial i construirem les fonts al riu Valira entre el pont de la Rotonda i el pont de París, per complementar una de les zones comercials més transitades del país. Impulsarem un pla específic de dinamització al Pas de la Casa.

Continuarem els contactes i gestions perquè s'instal·lin a Andorra marques de prestigi.

Ampliarem la cobertura de la xarxa gratuïta Andorra Wifi a altres zones comercials.

Llançarem un pla de fidelització dels visitants que compren habitualment a Andorra.

Treballarem perquè els diferents projectes d'infraestructures turístiques, culturals i d'oci tinguin una repercussió positiva directa en la competitivitat del comerç.

En el procés de diversificació de l'economia, donarem especial rellevància a la diversificació de l'oferta comercial i a noves iniciatives que ajudin a enfortir el sector del comerç.

Oferirem formacions adreçades específicament als sectors comercial i turístic. Dins d'aquests programes inclourems cursos per dotar els

establiments dels coneixements necessaris per promocionar-se i posicionar-se a internet.

Gràcies a la integració d'Andorra al sistema Paypal negociarem la presència en les principals places de mercat en línia del món, com per exemple Amazon.

Crearem un núvol (cloud) propi amb l'objectiu de completar les infraestructures tecnològiques que es necessiten per al desenvolupament del comerç electrònic.

Una aposta decidida per relançar el turisme

El turisme és un dels pulmons de l'economia andorrana. Durant aquests quatre anys hem treballat per redefinir el nostre model turístic, diversificant l'oferta i esforçant-nos per desestacionalitzar l'afluència de visitants i obrir-nos pas en nous mercats; i ho hem fet sempre posant fites realistes i rendint comptes amb total transparència.

Què hem fet ?

Hem doblat l'aportació anual del Govern a Andorra Turisme, passant de 8,5 milions el 2011 a 16,5 milions el 2015.

Hem recuperat les xifres de turistes d'abans de la crisi i el 2014 hem crescut (4,8%) per sobre de la mitjana europea (4%).

Hem invertit per millorar les infraestructures turístiques actuals, com les millores en la producció de neu a Arcalís i a Naturlàndia.

Hem ampliat l'oferta d'allotjaments amb la nova reglamentació de les bordes i cases rurals.

Hem creat el refugi guardat de Sorteny i hem impulsat el de l'Illa, que se sumen als dos ja existents.

En col·laboració amb els Comuns, hem unificat els criteris de senyalització dels camins de muntanya i hem impulsat ordinacions comunals que limiten l'accés rodat a la muntanya.

Hem incorporat el Santuari de Meritxell, que des de fa uns mesos ostenta el títol de basílica menor, a la Ruta Mariana.

Hem ampliat els horaris de visita als museus i monuments durant l'estiu.

Hem endegat campanyes promocionals, com Alguna cosa es mou a Andorra, per relançar el turisme en temporada baixa.

Hem potenciat el turisme de congressos amb el relançament de l'Andorra Convention Bureau, que s'encarrega de la promoció d'aquest tipus d'oferta i que aplega 25 empreses.

Hem apostat de manera decidida per esdeveniments esportius de primer nivell com la Copa del Món d'Esquí Alpí, la Copa del món d'esquí de kilòmetre llançat, la Copa del Món de BTT, la Copa del Món d'Esquí de Muntanya, la Copa del Món de Boardercross, el Freeride World Tour, el campionat del món de trial, una etapa íntegra de la Vuelta a Espanya el 2015 i el retorn del Tour de França el 2016.

Hem impulsat el turisme cultural amb l'espectacle Scalada del Cirque du Soleil, vinculant el nom d'Andorra a una marca de prestigi, que va atreure 32.000 turistes el juliol del 2013, amb un impacte de 8,5 milions d'euros, i 64.000 el juliol del 2014, amb un impacte de 16 milions. Un espectacle que torna aquest 2015 amb previsions de 105.000 espectadors en 21 sessions.

Hem potenciat la comunicació per internet de l'oferta turística, amb el llançament del nou portal visitandorra.com en sis idiomes.

Què volem ?

Els Demòcrates ens fixem un horitzó ambiciós per al turisme: aconseguir d'ara fins al 2019 recuperar els 9 milions de visitants anuals, fet que implica un creixement mitjà dels turistes del 3,9% i dels excursionistes del 2,3% durant els propers 5 anys. En aquest mateix període, treballarem al costat del sector per incrementar el nombre de pernoctacions dels turistes en 2,2 milions. Una part de la nostra actuació en matèria turística seguirà encaminada a desestacionalitzar les entrades de visitants, creixent en nombre de turistes i pernoctacions especialment a l'estiu i durant la temporada baixa. Tot això en paral·lel a les accions per arribar a nous mercats i diversificar així els llocs de procedència dels turistes.

Com ho farem ?

Seguirem millorant el posicionament d'Andorra com una destinació de referència mundial tot l'any en els mercats turístics potencials.

Treballarem per convertir Andorra en un referent de turisme de neu, muntanya, natura i "wellness": invertint en comunicació als mercats potencials i apostant per esdeveniments esportius de primer nivell mundial.

Crearem noves rutes de bicicleta de muntanya que amplïin les possibilitats que ofereixen les estacions d'esquí fora de la temporada i s'adrecin també a un públic familiar. Continuarem treballant en el camí ral: executant els trams inexistents i mantenint els existents.

Completarem la xarxa de refugis guardats amb un nou refugi al sud del país.

Impulsarem un segell de turisme sostenible que identifiqui Andorra com una destinació amb una àmplia oferta relacionada amb el patrimoni natural i el medi ambient.

Continuarem apostant per referents culturals de notorietat mundial. Mantindrem l'espectacle del Cirque du Soleil, crearem una cartellera anual d'espectacles, fomentarem la col·laboració amb

museus internacionals de prestigi i potenciarem l'oferta cultural del país.

Crearem la titulació oficial de guia turístic a fi que aquesta professió tingui el mateix reconeixement i prestigi que la de guies de muntanya.

Crearem un pla de formació específic per als treballadors del sector turístic.

Concertarem amb el Comú d'Encamp un pla integral per al Pas de la Casa d'embelliment, i millora d'infraestructures, que tingui per objectiu rellançar el turisme, el comerç, l'ocupació i la vitalitat d'aquest nucli de població.

Impulsarem una nova reglamentació dels allotjaments turístics que garanteixi un nivell de qualitat homogeni en els equipaments i en el servei dels allotjaments d'una mateixa categoria.

Seguirem lluitant contra l'intrusisme que suposa l'existència d'allotjaments turístics il·legals.

Un sector de la construcció adaptat a una nova realitat

La construcció, que durant les últimes dècades s'havia convertit en un dels pilars de l'economia, ha estat un dels sectors més afectats per la crisi: ha passat de donar feina a 7.000 assalariats el 2005 a menys de 3.000 el 2014. La caiguda de l'activitat ha estat més intensa i més prolongada en aquest sector, que ha trigat més que d'altres a començar a donar símptomes de recuperació. Això no obstant, i després de diverses accions promogudes durant aquests quatre anys, la construcció ha deixat de perdre assalariats i fins i tot va començar a guanyar-ne durant el segon semestre de l'any passat.

Què hem fet ?

Hem posat en marxa un nou Pla Renova d'ajuts a la rehabilitació de tot tipus d'edificis, premiant l'estalvi energètic i les mesures de seguretat i accessibilitat. **Els ajuts són en forma d'aval del Govern per al finançament del 100% del cost de les obres i en quatre anys s'han atorgat 313 subvencions per un total d'1,6 milions d'euros i préstecs preferents per un import total de 9,1 milions.** Gràcies a les ajudes del Govern, hem generat en total 18 milions d'inversió.

Hem simplificat els procediments amb la possibilitat de realitzar projectes constructius sense autorització prèvia de l'Administració, amb declaració jurada del tècnic, per a edificis unifamiliars i obres de rehabilitació.

En els casos en què cal autorització de l'Administració hem agilitzat els procediments amb l'establiment de terminis màxims.

Hem promogut una modificació del règim de residències sense treball, establint la necessitat d'invertir un mínim de 400.000 euros en actius andorrans, entre els quals figuren els béns immobles situats dins el territori del Principat d'Andorra.

Després d'uns anys d'obligada contenció pressupostària, hem pogut començar a recuperar el ritme inversor en obra pública gràcies a la reducció del dèficit. El nostre objectiu és situar la inversió pública al tomb del 3,5% del PIB, tal i com demana el sector.

Què volem ?

La construcció és un sector del qual depenen moltes famílies al nostre país i el Govern té el deure d'ajudar a la seva reconversió. També cal ser realistes i assumir que cal reorientar la construcció cap a treballs de rehabilitació i d'eficiència energètica. La bona feina feta en la gestió pressupostària ens ha permès anar recuperant la inversió pública i així ho seguirem fent en el futur. L'objectiu és establitzar aquesta inversió al tomb del 3,5% del PIB, un horitzó raonable i realista que contribuirà a què el sector de la construcció no visqui els alts i baixos que ha patit en el passat.

Com ho farem ?

Continuarem incentivant amb ajuts públics la rehabilitació d'edificis amb el Pla Renova destinat a potenciar l'eficiència energètica, la millora de la seguretat i l'accessibilitat i l'embelliment de façanes. En simplifiquem els procediments i n'ampliarem la difusió entre els col·lectius professionals a fi que tinguin un major impacte.

Fomentarem l'ús de l'etiqueta energètica com a informació addicional en el lloguer i la venda d'habitatges i altres immobles.

Editarem un Llibre blanc per a un bon manteniment dels edificis en col·laboració amb el Col·legi d'Arquitectes i d'Enginyers, l'Associació de Constructors i l'AGIA, com a guia i manual de bones pràctiques per a tots els propietaris d'immobles i amb la possibilitat d'assolir una certificació o acreditació.

Modificarem la Llei de carreteres per catalogar les noves infraestructures viàries i per ajustar l'amplada d'algunes carreteres generals a 15 metres –com la carretera de la Cortinada al túnel del Port de Rat i la d'Erts al Coll de la Botella.

Recuperarem els nivells d'inversió pública, amb l'objectiu d'assolir el 3,5% del PIB, centrant la inversió en infraestructures que tinguin un efecte positiu sobre l'economia productiva.

Unes polítiques actives d'ocupació

Els darrers anys han estat els més durs pel que fa a l'augment de l'atur. Les reformes impulsades pels Demòcrates i l'inici de la reactivació econòmica han permès reduir el nombre d'aturats durant l'últim any i mig i tornar a crear llocs de treball des del gener del 2014. Reduir l'atur i crear nous llocs de treball ha estat la finalitat última de totes les polítiques econòmiques impulsades des del Govern i que ara comencen a donar fruits.

Què hem fet ?

Hem aprovat dos programes de treball temporal en benefici de la col·lectivitat per a les persones desocupades. Aquests programes han donat feina a 206 persones desocupades el 2012, 301 el 2013 i 358 el 2014.

Hem aprovat un programa per al foment de l'ocupació i la formació en el si de l'empresa i un altre programa de foment de la contractació indefinida de treballadors desocupats, així com el programa de foment de l'ocupació en zones geogràfiques allunyades dels principals eixos i nuclis de població. Els resultats han estat 45 contractacions en el sector privat durant el 2013 i 48 durant el 2014.

Hem aprovat el Pla per a joves actius de 16 a 20 anys per donar sortida a joves d'aquesta franja d'edat que han acabat l'etapa d'educació obligatòria i no han obtingut una certificació o bé han abandonat els estudis prematurament i no han tingut experiència laboral rellevant.

Hem incidit en la millora i la generalització de la formació per fomentar l'ocupabilitat de les persones desocupades gràcies a la tasca duta a terme de manera conjunta pels departaments de Treball i de Formació Professional.

Hem endegat modificacions normatives adreçades a ampliar la cobertura social de les persones més necessitades de protecció i a millorar els processos per a la gestió i el pagament de la prestació per desocupació involuntària.

Hem introduït millores en el Servei d'Ocupació, que entre altres permeten que les empreses puguin fer els tràmits en línia i no s'hi hagin de desplaçar.

Hem impulsat el desenvolupament reglamentari i altres accions en relació amb la Llei de la seguretat i la salut en el treball.

Hem elaborat i aprovat el Projecte de llei reguladora de les mesures de conflicte col·lectiu.

Hem tancat el 2014 amb un atur al tomb dels 600 aturats, una xifra un 30% inferior a la d'ara fa un any i la més baixa des de l'inici de la legislatura.

Què volem ?

L'objectiu final de totes les reformes i totes les mesures de reactivació és aconseguir que es tornin a crear llocs de treball de manera sostinguda. Els indicadors ens diuen que l'economia ha començat a recuperar-se i, si es continua treballant en la mateixa línia, la diversificació del nostre model de creixement permetrà crear nous llocs de treball i donar noves oportunitats a tothom. Però no n'hi ha prou, perquè els Demòcrates no considerem els aturats només com una xifra. Per això seguirem aplicant polítiques actives d'ocupació i fomentant la contractació i la formació de les persones desocupades. Pels Demòcrates tan important és sortir de la crisi com sortir-ne junts, sense deixar ningú al marge.

Com ho farem ?

Promourem una Llei marc reguladora de l'ocupació i dels programes de polítiques actives d'ocupació, que regularà els drets i les obligacions de les empreses oferents de feina i dels treballadors desocupats que cerquen feina en relació amb el Servei d'Ocupació.

Millorarem la difusió del Servei d'Ocupació, de manera que el contacte amb les empreses sigui més directe.

Farem un seguiment individualitzat dels treballadors desocupats que, després de 8 mesos inscrits al Servei d'Ocupació, no hagin trobat feina.

Els treballadors que es trobin en aquesta situació passaran a integrar un itinerari personalitzat amb l'objectiu de detectar els motius de les dificultats per reinserir-se al mercat de treball i cercar les solucions, formatives i altres, que permetin revertir aquesta situació.

Crearem programes específics per fomentar la contractació als sectors del comerç i de l'hosteleria i la restauració.

Impulsarem la formació ocupacional destinada específicament als majors de 50 anys.

Plantejarem l'adscripció en un mateix departament o, almenys, en un mateix ministeri, de tots els

serveis del Govern que tenen atribuïdes les competències en matèria d'ocupació i de formació professional i que ara mateix depenen del Ministeri de Justícia i Interior, d'una banda, i del Ministeri d'Educació i Joventut, de l'altra.

Promourem la modificació del Codi de relacions laborals i de la Llei qualificada de llibertat sindical vigents amb la finalitat d'adaptar-los a la realitat econòmica i social del país, mantenint la regulació dins els paràmetres de la Carta Social Europea Revisada.

Treballarem per apujar progressivament el salari mínim al llarg de la legislatura fins a arribar a la meitat del salari mitjà.

Regularem les mesures de conflicte col·lectiu, partint del text del Projecte de Llei entrat a tràmit parlamentari en el tram final de la legislatura i que ja estat objecte de discussió i esmena amb els interlocutors socials.

Promourem una borsa de treball per als estudiants que estiguin cursant l'últim any de carrera universitària, amb l'objectiu de facilitar la seva inserció en el mercat de treball.

- 06. Una Andorra compromesa amb la comunitat internacional
- 07. Un acord amb Europa coherent amb la nostra història

02

Vull una Andorra oberta al món

Els Demòcrates treballem perquè Andorra s'obri al món amb l'objectiu de generar oportunitats per a la nostra gent, de forma responsable i equilibrada, tenint en compte les nostres especificitats. Volem un país que continuï basant les seves relacions bilaterals des del clima de confiança i credibilitat que hem assolit. Per això hem de perseverar en una actitud proactiva i a la vegada rigorosa: hem de continuar alineant les iniciatives en les relacions exteriors amb les reformes i polítiques domèstiques, hem de consolidar la transversalitat en els equips de treball i en el diàleg i col·laboració amb el sector privat. Els propers anys seran claus a l'hora de definir el marc de relació amb la Unió Europea : el recent mandat de negociació de la UE per negociar amb Andorra, Mònaco i San Marino un o varis acords d'associació que permeti l'accés d'Andorra al mercat interior respectant les especificitats del nostre model econòmic és una oportunitat que cal encarar de forma activa i responsable. També caldrà que ens continuem posicionant en els fòrums multilaterals vinculant el nom d'Andorra a iniciatives relacionades amb l'educació, l'extensió dels drets humans i la democràcia, la lluita contra el canvi climàtic i el compromís amb les normes internacionals sobre transparència financera.

Una Andorra compromesa amb la comunitat internacional

En aquests quatre anys hem posat un especial èmfasi en promoure la diplomàcia econòmica; una tendència global que té especial rellevància en el procés d'obertura que hem endegat. El compliment dels compromisos internacionals, ja sigui amb l'OCDE o el Consell d'Europa, ens permet defensar la competitivitat i bona reputació dels nostres sectors econòmics. Hem assolit un clima de confiança i credibilitat amb els nostres interlocutors, tant a nivell bilateral com multilateral, i hem de seguir avançant en aquesta línia amb responsabilitat i pragmatisme.

Què hem fet ?

Hem signat els primers convenis per evitar la doble imposició amb França, Espanya i Luxemburg i tenim oberta la negociació amb Portugal: el 22 i 23 de febrer es celebra la primera reunió a Lisboa per abordar la qüestió.

Hem elaborat en el marc de la iniciativa Actua, materials de suport per a la promoció i la divulgació de l'obertura econòmica com l'Invest in Andorra.

Hem realitzat visites oficials a Brasil, Colòmbia, i Xile, al principal mercat asiàtic amb la visita oficial a Xina, i en altres regions en ple creixement com Emirats Àrabs Units o Azerbaidjan, sovint conjuntament amb el Ministeri de Turisme i amb agents del sector privat.

Hem participat en fòrums empresarials i diplomàtics a París (CCIdF, Medef, Ifri) i Madrid (Jornadas Empresariales) o Lisboa, al Fòrum Europa a Àustria, a les ambaixades del Japó o Holanda a París, a l'ambaixada d'Alemanya a Madrid.

Hem solucionat qüestions pendents amb França com la delimitació de la frontera francoandorrana, la gestió de l'aigua en la conca de l'Ariège, el reforçament del marc de cooperació policial i de protecció civil i la continuïtat del sistema educatiu francès per 10 anys més. S'ha desbloquejat la desviació d'Aix-les-Thermes que quedaria enllestida a finals del 2016.

Hem avançat en qüestions bilaterals amb Espanya, com el trasllat de residus, el conveni de transports i el memoràndum d'entesa sobre relacions polítiques. En l'àmbit dels accessos, cal destacar la millora de la carretera de la Seu d'Urgell i **l'obertura de vols comercials de l'aeroport Andorra-la Seu d'Urgell**. Hem obtingut el compromís de continuïtat del sistema educatiu públic espanyol.

En matèria de cooperació fiscal, hem defensat amb èxit un posicionament que creiem responsable i equitatiu: El de vincular els avenços cap a un major intercanvi d'informació fiscal a un avenç conjunt de la comunitat internacional.

Hem aprofitat la presència en fòrums com la Cimera Iberoamericana i l'Organització Internacional de la Francofonia per promoure el nou marc d'obertura econòmica.

Hem presidit el Comitè de Ministres del Consell d'Europa, definint com a prioritat l'educació; i actualment presidim la Comunitat de Treball dels Pirineus, impulsant la definició del nou Programa de Cooperació Territorial Espanya França Andorra 2014-2020.

Hem potenciat la nostra visibilitat al si de les Nacions Unides gràcies a la nostra participació en la iniciativa Global Education First.

Què volem ?

Els Demòcrates tenim confiança en aquest país i en la seva gent. Per això creiem en una Andorra oberta al món que aprofiti les oportunitats que se'ns presenten. Sabem que les relacions internacionals són una peça clau per garantir la prosperitat econòmica i la nostra política exterior vol contribuir a relançar l'economia: Amb la diplomàcia econòmica, donant a conèixer els atractius del nostre país; amb les missions conjuntes amb empresaris andorrans en mercats emergents; i amb la signatura de convenis per evitar la doble imposició, que permetran a les empreses i professionals treballar des d'Andorra cap al món. Perquè això sigui possible cal seguir generant confiança i credibilitat i cal també continuar treballant per definir una imatge d'Andorra vinculada a qüestions de rellevància global com l'educació, els drets humans i la democràcia i la lluita contra el canvi climàtic.

Com ho farem ?

Estendrem la xarxa de convenis per evitar la doble imposició en l'entorn europeu, però també cap a jurisdiccions no europees.

Assegurem el seguiment del compromís amb les normes en matèria de transparència financera internacional, defensant el principi que hi hagi unes mateixes regles per a tothom (level playing field) i la reputació i competitivitat de la nostra plaça financera. Amb nosaltres, Andorra seguirà avançant sempre i quan els avenços siguin globals i simultanis.

Donarem suport al procés d'obertura econòmica mitjançant visites i missions oficials, presentacions a les ambaixades i esdeveniments internacionals i promovent els intercanvis d'experiències entre clústers.

Incorporarem agregats econòmics a les ambaixades considerades de major importància estratègica per a la internacionalització de l'economia.

Crearem seccions consulars a les nostres ambaixades facilitant l'atenció als nostres ciutadans i la realització dels principals tràmits administratius.

Centrarem la nostra activitat en l'àmbit multilateral en la promoció de la nostra imatge de marca, consolidant l'educació com a prioritat i introduint la lluita contra el canvi climàtic com nou eix comunicatiu, aprofitant la Cimera de París.

Aprofundirem les relacions bilaterals de proximitat, amb especial èmfasi en la nostra presència a la Comunitat de Treball dels Pirineus, potenciant l'ús de les possibilitats obertes pel nou programa Programa de Cooperació Territorial Espanya França Andorra 2014-2020. Aquest programa ens ha de servir per millorar els accessos, especialment pel costat francès amb treballs de millora a la carretera d'Aix-les-Thermes a Andorra.

El 2016 celebrarem a Andorra una trobada de tots els ministres d'Educació dels països de la comunitat iberoamericana.

Un acord amb Europa coherent amb la nostra història

La història del progrés d'Andorra és la de l'accés a nous mercats: obtenint privilegis durant la Baixa Edat Mitjana, aconseguint franquícies i drets duaners dels països veïns durant l'Edat Moderna, restablint el Copríncipat el 1806, construint les carreteres a principis del segle XX i negociant l'Acord Duaner ara fa 25 anys. Avui, la negociació d'un acord que permeti el ple accés dels ciutadans, dels professionals, dels treballadors i les empreses andorranes al mercat interior -sense que això suposi la plena integració ni perdre determinades especificitats- és un pas lògic i coherent amb la nostra història col·lectiva. Un pas que cal fer amb responsabilitat i prudència, però també amb determinació per aprofitar les oportunitats en benefici de tots, especialment de les generacions futures.

Què hem fet ?

Hem signat l'acord monetari, iniciat pel Govern Forné i rubricat pel Govern Bartumeu. La implementació de l'acord, satisfactòria per a ambdues parts, ha permès posar en circulació els primers euros andorrans i refermar la competitivitat i reputació de la nostra plaça financera.

Estem en procés de renegociació de l'acord sobre fiscalitat de l'estalvi amb la Unió Europea, signat el 2005, en paral·lel amb Suïssa, Liechtenstein, Mònaco i San Marino. Les negociacions s'orienten cap a la implementació de les normes de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic sobre intercanvi automàtic en matèria d'informació fiscal.

Hem defensat l'accés al mercat interior tenint en compte les especificitats d'un Estat de reduïda dimensió territorial tal i com preveu el Tractat de Lisboa -a proposta d'Andorra-, mitjançant un acord d'associació amb una estructura equivalent a l'Espai Econòmic Europeu. Aquest posicionament s'emmarca dins la continuïtat de l'aposta per l'Espai Econòmic Europeu o una estructura equivalent, formulada pel Govern Pintat, i per l'acord d'associació ad hoc, proposat pel Govern Bartumeu.

Hem organitzat trobades informatives amb institucions polítiques, empresarials i professionals sobre el procés d'acostament a la Unió Europea, així com una formació específica amb la Universitat d'Andorra que ha comptat amb una alta participació.

Què volem ?

Parlar d'un acord d'associació amb la UE és parlar del futur acadèmic i professional del nostres joves, de la internacionalització i el creixement de les nostres empreses i de noves oportunitats per als emprenedors, els treballadors i els professionals. Fa tres dècades que Andorra és una illa al mig de la UE i fa 25 anys vam signar un acord duaner que volem mantenir i que reconeixia aquesta realitat. La UE ha consolidat un mercat interior de més de 500 milions d'habitants, que genera oportunitats de les quals els andorrans no en podem quedar al marge. Comptem amb l'experiència prèvia d'un país com Liechtenstein, que ha trobat en l'Espai Econòmic Europeu un acord d'associació que li ha permès un desenvolupament econòmic notable, i que ha demostrat la capacitat d'una administració reduïda d'afrontar aquest repte. Andorra avança quan fa una bona anàlisi del seu entorn i s'hi adapta sense perdre la seva essència. I això és el que farem els Demòcrates. Negociarem un bon acord per a Andorra, que obri noves oportunitats per als nostres ciutadans i que sigui progressiu i adaptat a la nostra realitat. I el poble tindrà l'última paraula.

Com ho farem ?

Assegurem l'alineament de la negociació amb la UE sobre intercanvi d'informació automàtica en matèria fiscal amb el nostre compromís amb les normes de l'OCDE; defensant l'objectiu d'avançar de manera equitativa, global i conjunta, i afavorint la bona reputació i la competitivitat de la nostra plaça financera.

Iniciarem la negociació per a un acord d'associació amb la Unió Europea, com també fan Mònaco i San Marino, defensant les nostres especificitats.

Defensarem l'existència de disposicions i mecanismes per garantir un correcte control dels fluxos migratoris en l'àmbit de la lliure circulació de persones.

Defensarem la preservació de l'acord duaner com a base a la lliure circulació de mercaderies.

Defensarem la introducció del concepte de progressivitat i seqüencialitat pel que fa a la lliure

circulació de serveis a fi d'assegurar una correcta transició adaptada per a cada sector econòmic, així com garantir el millor servei al ciutadans en les telecomunicacions i l'energia.

Promourem els mecanismes de diàleg tant a nivell polític i parlamentari, com a nivell dels agents social i econòmics, a fi d'assegurar la construcció del consens que permeti parlar amb una sola veu davant la Unió Europea.

La possibilitat de negociar un acord d'associació representa una oportunitat per assegurar l'accés dels nostres joves al mercat educatiu i de treball europeu, i de les nostres empreses al mercat de béns i serveis.

Un cop culminada la negociació -en cas que es culmini durant la propera legislatura- convocarem un referèndum sobre la signatura de l'acord.

- 08. Una Administració àgil i eficient
- 09. Una Funció Pública flexible i ben dimensionada
- 10. Una Justícia efectiva
- 11. Un sistema de competències i transferències optimitzat
- 12. Unes institucions transparents i properes

03

Vull un Estat eficient

Els Demòcrates pensem que l'Estat ha de ser l'instrument facilitador de les reformes i, alhora, l'àrbitre que controla i corregeix els possibles desequilibris i desigualtats. L'Administració ha d'estar dimensionada en la justa mesura, adaptada a les necessitats de l'Andorra d'avui. Cal seguir avançant en la simplificació administrativa i en la reducció de la burocràcia. Seguint les previsions de l'acord institucional assolit amb els Comuns, caldrà revisar el model de transferències i competències coincidint amb l'inici del nou mandat comunal el 2016. Els propers anys també serviran per avaluar la implantació del nou model fiscal i per avançar en compromisos de transparència i bon govern en la gestió d'uns recursos limitats, els recursos públics, que són recursos de tots.

Una Administració àgil i eficient

Una Administració eficient i àgil, sense un excés de burocràcia, és un element clau en la competitivitat d'un país, dels seus professionals i de les seves empreses. Una administració al servei dels ciutadans, que simplifiqui els tràmits i que eviti duplicitats. Durant quatre anys hem treballat per reduir la burocràcia implementant procediments simplificats i eliminant autoritzacions prèvies. I encara no hem pogut arribar allà on ens agradaria. Som conscients que encara hi ha molta feina a fer en aquest sentit i confiem que la finestra única i la implementació de l'Administració electrònica ja iniciada ens permetin seguir avançant cap a un Estat més àgil i eficient.

Què hem fet ?

Hem analitzat tots els procediments en el si de l'Administració com a pas previ a la simplificació.

Hem simplificat els procediments administratius en matèria de comptabilitat, societats i comerç, i hem posat les bases per a l'Administració electrònica, com la Llei de la signatura electrònica.

El Servei d'atenció per a la petita empresa ha rebut més de 6.800 consultes des que es va posar en funcionament, el juny del 2011.

Hem simplificat el règim de comptabilitats amb l'increment del llindar per dipositar els comptes per a les persones físiques fins a 150.000 euros de facturació i la presentació de comptes sota el model simplificat per a facturacions de fins a 600.000 euros.

Hem regulat un procediment simplificat en les obertures comercials sota el principi de la declaració responsable, sense autorització prèvia de l'Administració. Hem passat de tramitar el 30% de les sol·licituds de creació de comerços pel procediment simplificat l'any 2011, en una mitjana de 5 dies, al 67% el 2014, el mateix dia.

Hem eliminat el requisit d'autorització prèvia per constituir una societat, centralitzant tota la tramitació a través del notari, inclòs el pagament de les taxes de societats.

Hem reduït els terminis per a l'obtenció dels permisos de construcció i de plans parcials.

Hem reduït a la meitat el termini d'obtenció de les autoritzacions d'immigració.

Hem simplificat els formularis i els tràmits del Servei d'Ocupació: els empresaris ja poden fer tots els tràmits sense desplaçar-s'hi i se'ls trameten els currículums dels treballadors desocupats que cerquen feina i que així ho autoritzin.

Hem incrementat la freqüència de les reunions del Comitè de Valoració de l'Exercici de les Professions Titulades i de la Comissió de Nacionalitat per reduir els terminis per a l'obtenció de les autoritzacions i de la nacionalitat andorrana.

Hem construït un nou sistema de gestió de la informació (ERP) en l'àmbit tributari i d'ajudes socials, com a base de la propera Administració electrònica.

Què volem ?

Andorra no es pot permetre tenir una gran quantitat de burocràcia i tràmits llargs i feixucs. Hem treballat i seguirem treballant per la simplificació administrativa. Ho hem fet i ho seguirem fent en dos fronts: Revisant i simplificant tràmit per tràmit i fent una aposta decidida per l'administració electrònica, que ha de permetre al ciutadà realitzar la majoria de les gestions sense desplaçar-se als edificis públics.

Com ho farem ?

Desenvoluparem la unificació i traçabilitat dels tràmits gràcies al nou programa de gestió centralitzada de la informació (ERP) i desenvoluparem l'Administració electrònica en els tràmits més habituals.

En els propers quatre anys, assolirem l'objectiu d'ampliar l'Administració electrònica al 100% dels tràmits.

Impulsarem la modificació de la Llei de la contractació pública per agilitzar i simplificar els procediments i adaptar-la a noves modalitats de contractes.

Pensant en el ciutadà, i per tal de facilitar-li les gestions del dia a dia, implementarem una finestra única de relació amb l'Administració.

Redefinirem, en col·laboració amb els Comuns i les entitats públiques, el Departament de Sistemes d'informació com un Departament al servei de totes les Administracions Públiques, per tal d'augmentar l'eficiència i la qualitat del servei.

Aprovarem una regulació òmnibus per eliminar documentació i tràmits innecessaris.

Una Funció Pública flexible i ben dimensionada

Els Demòcrates creiem que la Funció Pública ha d'estar adaptada a les necessitats del país i que cal vetllar perquè els treballadors de l'Administració conservin la vocació de servei que ha de caracteritzar el sector públic. Durant aquests anys hem dut a terme una política responsable de contenció de la despesa de personal de l'Administració pública i hem adoptat les mesures necessàries per garantir el futur dels complements de jubilació dels funcionaris, situant-los dins d'uns límits assumibles i raonables.

Què hem fet ?

Hem aplicat mesures de contenció de la despesa de personal de Govern, amb reduccions temporals dels salaris més elevats i amb la congelació d'un trienni, fet que ens ha permès aconseguir un estalvi de 3 milions d'euros anuals en el primer cas i de 4 milions anuals en el segon.

Hem reformat els complements de jubilació dels treballadors públics, que en les condicions inicials comprometien el futur dels pressupostos de l'Estat, i els hem situat dins d'uns límits sostenibles.

Hem estat el primer Govern que ha aprovisionat un fons per finançar aquests complements de jubilació. El pressupost del 2015 contempla 6 milions d'euros a aquest concepte.

Hem creat un fons de pensions voluntari per als empleats públics, que es finançarà amb aportacions dels propis treballadors i del Govern.

Hem aprovat diversos reglaments per desplegar la Llei de la Funció Pública del 2001. Una llei que presenta mancances que fan aconsellable l'aprovació d'una nova regulació.

Hem aprovat el Reglament que regula les funcions, l'estructura i l'organització del Cos de Bombers en espera que disposin d'una llei pròpia; i hem dut a terme un desenvolupament reglamentari important pel que fa als cossos de Policia, Penitenciari i de Banders, que ja disposen d'una llei pròpia.

Què volem ?

Els Demòcrates hem volgut que el sector públic participi també dels esforços de contenció en despesa de personal que s'ha vist obligat a fer el sector privat. Perquè creiem que els gestors públics hem d'actuar amb exemplaritat: adoptant mesures difícils quan sigui necessari i també revertint-les quan es donin les condicions favorables. Hem abordat la reforma dels complements de jubilació dels funcionaris amb realisme i garantint per primera vegada la dotació d'un fons que financi aquests complements. Sabem que la reforma global de la Funció Pública és un compromís indefugible. Abordarem aquesta qüestió en concertació amb els Comuns per promoure la mobilitat i la flexibilitat dels llocs de treball, definir itineraris professionals i establir sistemes de promoció i d'incentius adaptats a les necessitats de l'Administració.

Com ho farem ?

Durant l'any 2015 derogarem la llei que establia reduccions per als salaris més elevats de la Funció Pública. Aquesta decisió es prendrà en coherència amb les motivacions que van impulsar les mesures de contenció en matèria de personal i davant la previsió d'un PIB positiu per a l'any 2014, després de 6 anys de caigudes consecutives.

Aprovarem una nova Llei de la Funció Pública que estableixi la carrera professional dins de l'Administració, la mobilitat dels treballadors, els plans de formació, les prestacions socials i la gestió per objectius.

Aprovarem la Llei Bombers, la Llei del cos d'Ensenyament i la Llei del cos diplomàtic, al mateix temps que culminarem el desenvolupament reglamentari dels cossos especials que ja disposen de llei pròpia.

Donarem continuïtat a la progressiva conversió en places fixes d'aquells llocs de treball que fa anys i de forma continuada s'estan cobrint amb eventuals; per combatre una situació d'incertesa laboral i precarietat. Això donarà sortida a una

situació que actualment afecta diversos departaments i cossos de l'Administració, especialment el cos de docents.

Una Justícia efectiva

Durant molts anys hem sentit dir que una Justícia lenta no és una Justícia justa; però els Demòcrates hem passat de les paraules als fets: Durant la passada legislatura hem dut a terme una profunda reforma de l'Administració de Justícia que feia anys que era reclamada pels operadors jurídics i per la ciutadania. En paral·lel, hem iniciat un procés de positivació del dret privat, per tal d'avançar en la seguretat jurídica en un moment en què el procés d'obertura econòmica la fa més necessària que mai.

Què hem fet ?

Hem regulat i consolidat les carreres judicial i fiscal, hem conferit autonomia pressupostària i financera al Consell Superior de la Justícia, hem redistribuït les competències jurisdiccionals penals per redistribuir la càrrega de treball dels òrgans judicials, i hem desjudicialitzat l'execució de les resolucions judicials civils i administratives i dels actes administratius.

Hem reformat diverses lleis en matèria civil, penal i administrativa per agilitzar els procediments existents i acomplir les recomanacions dels organismes internacionals.

Hem regulat l'exercici de les professions d'advocat i de procurador i hem creat per llei deu col·legis professionals.

Hem aprovat la Llei de l'arbitratge per fomentar aquest mecanisme de solució de les controvèrsies alternatiu a la via judicial.

Hem promogut la Llei de la successió per causa de mort.

Hem implantat el pla de modernització del sistema d'informació de l'Administració de Justícia.

Hem millorat les dependències actuals de la Seu de la Justícia i hem impulsat definitivament la construcció de la nova Seu de la Justícia.

Hem creat noves places de batlle i de secretari judicial.

Hem creat el Servei d'Atenció i Mediació prop de l'Administració de Justícia.

Hem dotat de més contingut i de noves competències el Departament de Justícia, amb la creació de l'Àrea d'Entitats Jurídiques i Professions Titulades i de l'Àrea de Justícia Juvenil i Mesures Penals Alternatives.

Hem ampliat la defensa i l'assistència lletrades a tots els sospitosos que declaren davant la Policia, hem garantit la continuïtat en la seva prestació i hem regulat la defensa i l'assistència lletrades gratuïtes.

Hem fomentat les penes i les mesures de treballs en benefici de la comunitat, amb una finalitat de reinserció i resocialització dels infractors penals.

Què volem ?

Els Demòcrates hem posat en marxa una ambiciosa reforma de la Justícia que té per objectiu agilitzar els procediments judicials i avançar en la seguretat jurídica. Ara toca desenvolupar reglamentàriament les lleis aprovades i culminar les reformes legals. Així mateix, continuarem el procés de positivació del dret privat. En paral·lel a aquestes actuacions, promourem la negociació i la signatura de convenis amb els països veïns en matèria de Justícia que millorin la cooperació judicial, eliminin les traves en l'exercici de les professions jurídiques i donin empara al trasllat o a l'internament de persones detingudes o privades de llibertat.

Com ho farem ?

Construirem i posarem en funcionament la nova Seu de la Justícia.

Aprovarem el Codi de procediment civil en què s'ha treballat els darrers anys.

Elaborarem una nova Llei de la jurisdicció administrativa que posi les bases d'un nou procediment jurisdiccional administratiu àgil i alhora garantista.

Promourem una nova Llei qualificada de la jurisdicció de menors que actualitzi els procediments vigents i faciliti la resocialització i la reinserció dels menors infractors.

Impulsarem una Llei concursal que permeti reconduir la insolvència dels comerciants o les empreses i, en cas que no sigui possible, que estableixi un procediment de liquidació àgil.

Elaborarem una nova Llei del notariat que adapti la regulació vigent a les necessitats presents.

Aprovarem una Llei de mediació que empari una solució alternativa de resolució dels conflictes al marge dels òrgans judicials i diferent de l'arbitratge.

Promourem una Llei de família que refongui i amplii la regulació en matèria de dret de família

d'acord amb l'evolució de la nostra societat dels darrers vint anys.

Culminarem l'adhesió d'Andorra als convenis de l'Haia sobre notificacions, obtenció de proves i reconeixement i execució de resolucions en matèria civil i mercantil.

Un sistema de competències i transferències optimitzat

Després de més de dues dècades de funcionament, el model territorial sorgit del consens constituent presenta una sèrie de disfuncions que s'han vist agreujades per la conjuntura econòmica dels darrers anys. El sistema de distribució de competències, així com les transferències del Govern cap als Comuns precisa d'una revisió per optimitzar els recursos públics. Els Demòcrates creiem que aquest procés ha d'estar presidit per criteris d'optimització i eficiència, pel respecte a l'autonomia dels Comuns i pel principi d'igualtat de tracte de tots els ciutadans amb independència de la parròquia de residència.

Què hem fet ?

Amb la col·laboració dels Comuns, hem realitzat una tasca de diagnosi recopilant els serveis i competències assumits per cadascuna de les administracions, així com les despeses associades a la seva gestió.

Hem acordat amb els Comuns la congelació temporal de les transferències per als exercicis 2015 i 2016 per evitar les distorsions que generava la implementació del nou marc fiscal.

Hem pactat que tota la recaptació de l'ITP del 2014 es lliuri íntegrament als Comuns i que a partir del 2015 la distribució percentual sigui de l'1% per al Govern i del 3% per als Comuns.

Hem acordat la creació per Llei de la Taula Nacional de Competències. Aquesta taula forma part dels mecanismes de negociació per aprofundir en la modificació de la Llei de competències i transferències durant la propera legislatura.

Hem assolit un acord per a la unificació de criteris en el manteniment de les carreteres i la gestió dels recursos naturals, entre altres.

Hem acordat la cessió gratuïta de sòl per a aquells projectes classificats com d'interès nacional.

Què volem ?

Els Demòcrates veiem l'Estat andorrà com un tot i creiem que el Govern i els Comuns han d'unir esforços per corregir les mancances de l'actual marc competencial i per trobar la gestió més òptima i eficient. La reforma en aquest àmbit ha de servir per evitar duplicitats, generar sinergies i millorar l'eficiència de l'actual model territorial. Per aquest motiu, els Demòcrates pensem que cal adequar el sistema de transferències als recursos disponibles, a la realitat del nou marc fiscal i a les necessitats dels Comuns per fer front a les competències que tenen atribuïdes en el marc de la seva autonomia.

Com ho farem ?

Impulsarem la creació de la Taula Nacional de Competències, com a marc per desenvolupar els acords assolits i avançar en l'optimització del sistema.

Impulsarem la modificació de la Llei de delimitació de competències i transferències als Comuns per permetre, mitjançant mecanismes com la cessió, gestionar de forma mancomunada els serveis, potenciar les sinergies entre administracions i garantir un millor servei al ciutadà.

Adaptarem les transferències a les competències i serveis assumits per cada administració, tot respectant l'autonomia política dels Comuns i garantint un finançament equitatiu.

Impulsarem la modificació de la Llei de transferències per eliminar els mínims percentuals destinats a la inversió i buscant les fórmules per garantir uns nivells d'inversió adequats a les necessitats del territori.

Ajudarem els Comuns a accedir a nous mecanismes de finançament.

Establirem els mecanismes per garantir la disponibilitat del sòl de forma gratuïta per a la realització d'equipaments i projectes d'interès nacional.

Fixarem un criteri consensuat sobre el manteniment de les carreteres.

Unes institucions transparentes i properes

Els Demòcrates creiem que la bona salut democràtica d'un país necessita d'un alt grau de participació i implicació per part dels ciutadans. Per assolir aquest objectiu precisem d'unes institucions polítiques transparentes i properes, que fomentin la participació i que es facin mereixedores de la confiança dels ciutadans. Les noves tecnologies fan possible que els ciutadans puguin accedir de manera més senzilla a tota la informació rellevant referent a les institucions polítiques i als seus responsables.

Què hem fet ?

Hem aprovat la Llei de partits polítics, que obliga les formacions a una major transparència tant de funcionament com de gestió econòmica.

Hem impulsat diverses reformes legals amb l'objectiu d'acomplir les recomanacions del Greco i el Moneyval sobre blanqueig i corrupció.

Hem aprofitat la modificació de la Llei de la Seguretat Social per regular la política d'informació i transparència de la CASS i establir-ne els mecanismes.

Hem establert el vot per correu per facilitar la participació electoral dels andorrans residents a l'estranger.

Què volem ?

La crisi que ha sacsejat el conjunt d'Europa és més que una crisi econòmica: és també una crisi de confiança en el sistema institucional i de partits. Per restablir la confiança perduda, els representants polítics tenim el deure de facilitar tots els mecanismes necessaris perquè els ciutadans puguin exercir un control efectiu sobre les institucions i les persones que ocupen un càrrec públic. Els Demòcrates fomentarem la transparència i el bon govern amb accions concretes i palpables.

Com ho farem ?

Elaborarem una llei de transparència i bon govern, que definirà de manera clara les incompatibilitats dels càrrecs públics i establirà mecanismes d'informació sobre la gestió de les institucions públiques.

Modificarem el Reglament del Consell General, establint mecanismes de control de la gestió econòmica dels grups parlamentaris i reduint els períodes d'entre sessions.

Elaborarem una llei que faciliti la presentació d'iniciatives legislatives populars i el dret de petició amb garanties per als ciutadans i seguint el mandat constitucional.

Inclourem els ciutadans en la constitució de les meses electorals per promoure la participació.

- 13. Una Seguretat Social sostenible i amb futur
- 14. Una salut pública de qualitat
- 15. Una gestió responsable de l'Estat del benestar
- 16. Una educació pública plural i de qualitat
- 17. Una Andorra que promogui la igualtat
- 18. Una política d'immigració adaptada a la realitat
- 19. Un país segur

04

Vull una Andorra per a les persones

Els Demòcrates sabem que la principal riquesa d'Andorra és la seva gent, per això la nostra acció de govern no ha deixat mai de banda les persones i els seus drets més elementals. També per això continuarem treballant per garantir el futur de la sanitat pública, el sistema de pensions i les ajudes socials; i ho farem des del realisme i la gestió responsable, sense deixar ningú desatès i essent molt curosos amb el control de la despesa.

Els Demòcrates som uns fermes defensors d'un dels nostres actius de país més preuats: la coexistència de tres sistemes educatius de lliure elecció, públics i gratuïts. Perquè una educació pública de qualitat és la base de la igualtat d'oportunitats, la cohesió social, la integració i la identitat.

Una Seguretat Social sostenible i amb futur

La Seguretat Social és un dels pilars fonamentals de l'Estat del benestar. A Andorra gaudim d'un bon sistema de protecció social, basat en els principis de coresponsabilitat i solidaritat, i és el deure d'un Govern responsable garantir el futur d'aquest sistema. En el moment d'assumir la responsabilitat de governar, els Demòcrates vam trobar una Seguretat Social que presentava riscos importants de cara al futur: uns dèficits creixents i preocupants a la branca general i un futur incert per a la branca de jubilació. Durant la passada legislatura hem posat les bases d'una reforma de la Seguretat Social que garanteixi el futur del sistema.

Què hem fet ?

Hem donat cobertura als estudiants majors de 25 anys i a les persones en situació d'atur. També hem introduït cotitzacions reduïdes i graduals per als autònoms, que en funció del seus resultats poden arribar a pagar tan sols la meitat del que pagaven fins ara.

Hem dut a terme una auditoria de la CASS, que analitzava la seva governança, els recursos humans i els sistemes de gestió, com a pas previ a la seva reestructuració. Hem posat en marxa el servei d'inspecció i control a la CASS amb el suport de França.

Hem reformat la CASS reforçant el principi contributiu, entenent que és l'única manera d'assegurar la sostenibilitat present i futura del sistema. L'Estat garanteix els complements i els recursos per a aquelles persones que els necessitin d'acord amb el principi de solidaritat.

Hem introduït la regla d'or a la branca de jubilació de la CASS, establint l'obligació del Govern de cobrir el dèficit del sistema de pensions, garantint el nivell de reserves existent en l'actualitat i en una aposta clara pel sistema d'assegurança pública.

Hem redistribuït el percentatge de cotitzacions de la branca general i la branca de jubilació, augmentant del 10 al 12% la cotització a la branca jubilació i reduint del 10 al 8% la cotització a la branca general. D'aquesta manera es reforça la sostenibilitat del sistema de pensions sense augmentar de manera global les cotitzacions en una difícil conjuntura econòmica en què no convenia sobrecarregar ni els treballadors ni les empreses.

Hem establert l'actualització periòdica a partir del factor de sostenibilitat, però sense que es puguin abaixar en cap cas les pensions. Per primera vegada, hem abordat la limitació de les pensions públiques més elevades.

Hem establert mesures de transparència en la gestió de la Seguretat Social, amb l'obligació d'informar el ciutadà.

Hem impulsat i aprovat la Llei del Fons de reserva de jubilació per garantir el futur de les pensions públiques.

Què volem ?

El nostre model de seguretat social és i ha de continuar essent solidari, responsable, sostenible, equitatiu, eficient i de qualitat. Solidari perquè pren en consideració les necessitats de la població i de les generacions futures. Responsable perquè defineix la responsabilitat individual amb una assegurança solidària obligatòria (assalariats, autònoms i patrons), la responsabilitat competencial (CASS, Govern, Comuns i Consell General) i la noció de coresponsabilitat. Sostenible perquè estem implementant un pla de retorn a l'equilibri financer compatible amb un nivell de dèficit ajustat que ha d'assumir el Govern. Equitatiu perquè el model de finançament té en compte els ingressos i els recursos de les persones, i eficient i de qualitat perquè disposa de mecanismes de control a tots els nivells del sistema.

Com ho farem ?

Promourem una gestió més eficient de la Seguretat Social i els seus recursos, implementant les modificacions introduïdes a la nova Llei de la CASS.

Vetllarem perquè la CASS ofereixi la millor atenció a l'usuari, àgil i personalitzada.

Crearem la comissió d'arbitratge per dirimir els conflictes entre els assegurats i la CASS.

Reforçarem el control sobre les baixes i combatrem els abusos del sistema, prenent com a base l'auditoria.

Garantirem el bon funcionament dels mecanismes de transparència i informació introduïts tant a la darrera modificació de la Llei de la CASS com a la Llei del Fons de reserva de jubilació.

Si en els propers anys la conjuntura econòmica ho permet, s'incrementaran moderadament les cotitzacions a la CASS a fi de poder fer el sistema més sostenible.

Regularèm el règim del tercer pagador, en què la CASS abona directament al prestador de serveis

les despeses que són a càrrec de la seguretat social, ja previst a la nova llei.

Una salut pública de qualitat

Els Demòcrates hem conduït una reforma global del sistema de salut i de protecció social que, en l'àmbit sanitari, es concreta amb la implementació d'un nou model assistencial. Els principals eixos del Model Andorrà d'Assistència Sanitària són, d'una banda, la potenciació de l'atenció primària, en coordinació amb la resta de nivells assistencials, i, de l'altra, la implantació de la figura del metge referent.

Què hem fet ?

Hem introduït a la Llei de la CASS la possibilitat de modificar el grau de copagament d'actes mèdics i medicaments en funció del grup poblacional, la patologia o el procediment assistencial aplicat. Això ha permès en un primer moment aprovar una relació de medicaments especialment costosos, que la CASS finança ara al 100%.

Hem definit el Model Andorrà d'Atenció Sanitària, que defineix les regles bàsiques d'accés i recorregut dins del sistema sanitari públic i introdueix la figura del metge referent. Hem impulsat una prova pilot amb les persones que pateixen diabetis a la qual s'han adherit més de 100 pacients.

Hem redefinit i optimitzat les relacions entre el Ministeri de Salut i Benestar, el SAAS i la CASS.

Hem desplegat un servei de control i acompanyament de les institucions sanitàries i sociosanitàries. Aquest servei ha realitzat una primera inspecció al Centre Sociosanitari El Cedre que ha de servir per planificar i introduir millores a la institució.

Hem constituït la Comissió per la Cartera de Serveis i hem implementat la cartera de serveis al centre hospitalari.

Estem implementant la història clínica compartida en l'àmbit del SAAS.

Hem constituït el Comitè Nacional de Bioètica per ajudar a la presa de decisions en un àmbit tan delicat com el de la salut.

Hem consolidat en cooperació amb els països veïns la gestió de crisis i alertes internacionals. La recent crisi al tomb d'un nou brot del virus d'Ebola ha demostrat fins a quin punt és vital disposar de bons nivells de cooperació internacional.

Què volem ?

Els Demòcrates volem garantir la qualitat de la sanitat pública, emmarcant-nos en un procés de millora contínua centrat en la persona. A partir del diàleg amb els professionals del sector, apostarem per un procés de millora basat en la formació contínua i l'establiment d'estàndards internacionals de qualitat. Avançarem en la integració assistencial, establint l'atenció primària com a porta d'entrada del sistema assistencial (atenció sanitària i atenció social) i potenciant la promoció de la salut i la prevenció social. Totes les actuacions en l'àmbit sanitari es desenvoluparan en el marc que estableix el Pla de Salut 2020.

Com ho farem ?

Continuarem el desplegament del Model Andorrà d'Atenció Sanitària. A partir de l'èxit de la prova pilot sobre la diabetis, continuarem amb altres especialitats per establir recorreguts assistencials determinats per patologies i grups poblacionals, com l'atenció materno-infantil, salut mental, oncologia, pacient fràgil o crònic complex i malalties respiratòries cròniques.

Planificarem i ajustarem els recursos sanitaris en base als resultats de les enquestes nacionals de salut i altres estudis, com ara l'estudi de la infància i l'adolescència en risc. La planificació sanitària incidirà en la prevenció i una concepció integral de l'atenció.

Reforçarem les polítiques de salut pública i fomentarem la prevenció, per exemple en el cas de les conductes addictives.

Estendrem la història clínica compartida en col·laboració amb els proveïdors sanitaris del país, que facilitarà la tasca dels professionals i permetrà un seguiment integral del pacient.

Realitzarem inspeccions a totes les institucions sanitàries, públiques i privades, per acompanyar-les en un procés de millora contínua.

Avançarem en els processos d'acreditació de les institucions (acreditació de l'Hospital Nostra Senyora de Meritxell), certificacions i avaluació de les pràctiques professionals.

Seguirem potenciant la recerca i la investigació, en col·laboració amb la Universitat d'Andorra i altres institucions de referència.

Aprovarem la llei del medicament, que actualitza la normativa farmacèutica de l'any 1977 i ha de regular la instal·lació d'empreses i laboratoris del sector farmacèutic.

Aprovarem la llei d'ordenació de les professions de la salut, establint en col·laboració amb els col·legis el rol que ha de jugar cadascuna d'aquestes professions dins del model sanitari.

Aprovarem la llei dels drets i deures dels pacients amb l'objectiu de clarificar la relació dels ciutadans amb les institucions sanitàries i de preservar els drets fonamentals establerts constitucionalment en l'àmbit de la salut.

Una gestió responsable de l'Estat del benestar

Els Demòcrates som la garantia de futur de l'Estat del benestar. Perquè és un dret reconegut a la Constitució, hem augmentat de manera molt considerable les partides socials del pressupost durant els anys més durs de la crisi i hem ordenat les diverses ajudes i prestacions amb la Llei de serveis socials i sociosanitaris. Perquè hem clarificat les competències de l'Estat, de la Seguretat Social i dels usuaris i familiars i perquè hem introduït les nocions de responsabilitat individual i col·lectiva i de sostenibilitat en el model de protecció social. Amb nosaltres Andorra seguirà gaudint d'unes prestacions socials de qualitat adaptades a la nostra realitat i als nostres recursos públics.

Què hem fet ?

Hem fet una aposta clara per la solidaritat, destinant més recursos que mai cap altre Govern a polítiques socials. La dotació pressupostària de les polítiques socials era de 3,9 milions el 2007, abans de la crisi, i va ser de 20,5 milions l'any passat.

Hem destinat 2,7 milions a polítiques actives d'ocupació.

Hem ampliat el nombre de persones que tenen dret a la pròrroga de la prestació per desocupació involuntària.

Hem impulsat i aprovat la Llei de serveis socials i sociosanitaris, concentrant els recursos allà on són més necessaris i avançant en la solidaritat social i la corresponsabilitat dels familiars.

Hem començat a treballar amb la Universitat d'Andorra i, sobretot, amb l'Escola d'Infermeria per definir el perfil i la formació dels futurs cuidadors, que jugaran un rol fonamental a l'hora de fer front a patologies associades a l'envelliment de la població.

Hem potenciat l'atenció domiciliària i hem integrat la Residència Solà d'Enclar al Centre Sociosanitari El Cedre, ampliant i millorant l'oferta sociosanitària.

Hem ratificat el Conveni sobre els drets de les persones discapacitades de les Nacions Unides.

Què volem ?

Les polítiques socials han d'atendre l'evolució de les necessitats del país, tenint especial cura de l'envelliment de la població i dels col·lectius més vulnerables. El desplegament de la Llei de serveis socials i sociosanitaris ha de permetre crear un diàleg entre les administracions públiques, fomentant sinergies i eliminant duplicitats, cosa que ha de revertir en una millor atenció de les persones. Concentrarem els recursos allà on són més necessaris per promoure una distribució equitativa de les ajudes públiques.

Com ho farem ?

Desplegarem reglamentàriament la Llei de serveis socials i sociosanitaris, buscant el consens i la implicació dels Comuns i dels diferents actors socials.

Implementarem un sistema de finestra única que permeti la gestió informatitzada de les ajudes socials i el corresponent creuament de dades. Això ha de permetre distribuir més equitativament les ajudes i ajustar-les millor a les necessitats dels sol·licitants.

Millorarem l'eficiència de l'atenció primària, coordinant administracions i altres actors sociosanitaris.

Vetllarem per la qualitat de l'atenció que ofereixen els treballadors dels serveis socials i sociosanitaris, ja que es tracta d'un àmbit especialment sensible.

Actuarem en l'àmbit de la infància i l'adolescència en risc, donant respostes a curt termini en tres àmbits: la detecció precoç, la reinserció laboral i la creació d'infraestructures lleugeres adequades a les problemàtiques específiques dels menors. En aquest sentit, també desenvoluparem la Llei de la Infància.

Actuarem en l'àmbit de la gent gran i la dependència. Concertarem places amb centres geriàtrics d'iniciativa privada. Seguirem potenciant l'atenció domiciliària, ja que es tracta de la millor solució per preservar l'autonomia de la persona. Reconsiderarem el sistema de finançament d'aquest tipus d'atenció.

Promourem una política de cuidadors i d'ajuda als cuidadors, tenint en compte que la cronicitat i la dependència són els reptes de futur.

Revisarem la Llei del 2002 de garantia dels drets de les persones amb discapacitat per adequar-la al Conveni sobre els drets de les persones discapacitades de les Nacions Unides.

Promourem mesures per facilitar la mobilitat de les persones amb diversitat funcional. Elaborarem i aprovarem una nova llei d'accessibilitat basada en els conceptes d'accessibilitat i disseny universal, consensuada amb els diferents agents implicats: associacions de persones amb discapacitat, propietaris, constructors, enginyers, entre d'altres.

Una educació pública plural i de qualitat

L'estructura educativa d'Andorra, amb tres sistemes públics, gratuïts i de lliure elecció, és un valor de present i un actiu de futur. En els darrers anys hem introduït millores de qualitat pedagògica, així com en la gestió dels serveis escolars i hem implementat nous sistemes d'informació tant a les escoles com en aquests serveis. També hem augmentat les prestacions dels ajuts i hem creat noves formacions ocupacionals per donar resposta a les necessitats de la societat. No hem permès que la contenció de la despesa pública afectés mai l'educació. Els Demòcrates pensem que l'ensenyament superior s'ha de concebre com un departament estratègic estretament vinculat al procés d'obertura econòmica.

Què hem fet ?

Hem implementat el Pla Estratègic de Renovació i Millora del Sistema Educatiu Andorrà (PERMSEA) al primer cicle de segona ensenyança (1r i 2n) i al tercer cicle de primera ensenyança (5è i 6è). El PERMSEA suposa un nou marc curricular, una nova organització pedagògica, formacions als equips i innovació tecnològica.

Hem negociat amb els Estats veïns, amb la ferma voluntat de mantenir una oferta educativa plural, única al nostre entorn, on coexisteixen tres sistemes públics i gratuïts. Fruit d'aquesta negociació, **hem renovat durant 10 anys el Conveni educatiu amb França** i hem assolit un acord amb Espanya per garantir la presència i el futur del sistema espanyol.

Hem apostat de manera decidida per la formació professional. Hem fet la prova de batxillerat professional i hem publicat els programes dels Diplomes d'ensenyament professional.

Hem ampliat l'oferta d'ensenyament superior que s'imparteix al país, creant nous títols oficials de bàtxelors i màsters.

Conscients que la inversió en educació és inversió en futur, hem incrementat les ajudes a l'ensenyament dels 700.000 euros anteriors a la crisi als 3,5 milions actuals. Hem modificat la Llei d'ajuts a l'estudi, ampliant-los al segon cicle universitari, i hem creat els ajuts a la mobilitat relacionats amb la recerca.

Hem creat un catàleg de formacions ocupacionals amb l'objectiu de reforçar aquest tipus de formacions capacitadores dels treballadors en diferents àmbits. Així mateix, hem creat el programa FOCUS de foment de l'ocupabilitat per a joves de 16 a 20 anys.

Atenent les demandes dels professionals de l'ensenyament, hem elaborat la carrera professional horitzontal per als docents.

Hem ampliat l'escola de maternal i primera ensenyança d'Ordino i hem iniciat les obres d'ampliació de l'escola maternal i primera ensenyança de Canillo. Aquestes obres ens permeten acabar definitivament amb els mòduls prefabricats. En paral·lel a aquestes actuacions, hem fet inversions continuades en el manteniment i la renovació dels centres.

Hem creat per decret els nivells oficials de llengua catalana dins del Marc Europeu comú de referència de les llengües del Consell d'Europa.

Què volem ?

L'objectiu dels Demòcrates és mantenir la singularitat de l'estructura educativa, entenent que ens enriqueix com a país. Pel que fa al sistema andorrà, hem de continuar desenvolupant el PERMSEA, fent extensiu d'aquesta manera un ensenyament per competències a tots els cicles educatius. La qualitat de l'ensenyament és la garantia que Andorra disposarà d'unes generacions futures formades en valors i preparades en coneixement, per la qual cosa pensem que cal establir uns indicadors per poder valorar aquesta qualitat. També creiem que cal diversificar i ampliar l'oferta educativa, creant noves vies a Formació Professional i donant continuïtat al desenvolupament del Pla de Bolonya a l'Ensenyament Superior. En aquest sentit, hem de ser conscients que l'ensenyament superior té un paper clau en el procés d'obertura i, per tant, l'hem de mantenir i reforçar.

Com ho farem ?

Implementarem el PERMSEA fins al batxillerat i el desenvoluparem també en l'àmbit de la formació professional.

Desenvoluparem l'avaluació dels centres amb la creació d'indicadors objectius de qualitat.

Augmentarem la presència de la llengua anglesa a l'escola.

Assumint una petició del Comitè Olímpic Andorrà, reforçarem l'aprenentatge dels valors de l'olimpisme (respecte a l'altre, alegria de l'esforç, el fair play, l'equilibri entre el cos, la voluntat i la ment i la recerca de l'excel·lència) en el si del sistema educatiu andorrà.

Crearem les formacions professionals modulares. Aquests ensenyaments han de permetre donar resposta a les necessitats de formació continuada dels diferents sectors de l'economia.

Crearem formacions capacitadores en l'àmbit de les professions del turisme. Essent un dels sectors clau de la nostra economia, el turisme necessita nodrir-se de professionals formats amb l'objectiu de garantir-ne la qualitat del servei.

Crearem un pla estratègic de recerca, fixant les temàtiques prioritàries, els objectius a assolir i quins mitjans s'hi destinen, així com la manera d'interrelacionar els diferents actors de la recerca ja siguin públics o privats.

Modificarem la Llei de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra, amb l'objectiu d'adaptar-la als estàndards internacionals promoguts per la European Association for Quality Assurance in Higher Education.

Aprovarem una Llei del cos especial d'educació que serà una eina bàsica per revaloritzar la professió, establint de forma clara la seva estructuració i la carrera professional.

Continuarem tenint un paper actiu en els organismes educatius internacionals (Consell d'Europa, Global Education First Initiative de l'ONU, UNESCO), defensant els valors democràtics.

Treballarem per facilitar la participació dels nostres joves als programes europeus de mobilitat adreçats als estudiants universitaris.

Una Andorra que promogui la igualtat

Els Demòcrates pensem que calen polítiques actives per promoure la igualtat. Més enllà de les previsions constitucionals i dels diversos convenis internacionals sobre igualtat i no discriminació dels quals Andorra és part, cal un treball de fons constant per garantir la igualtat efectiva que en bona mesura passa per l'educació dels més joves en els valors de la tolerància i l'equitat.

Què hem fet ?

Hem ratificat el Conveni del Consell d'Europa contra la violència de gènere (Conveni d'Istanbul).

Hem aprovat la Llei per l'eradicació de la violència de gènere i de la violència domèstica, fruit d'un treball parlamentari més ampli a l'entorn de la igualtat i en contra de qualsevol tipus de discriminació. Aquesta llei aborda la violència de gènere i també la violència domèstica, és a dir, la violència que es produeix en el si de la llar sigui qui sigui la víctima, de manera integral i transversal.

A més, apareix per primera vegada en un text legal l'Equip d'Atenció Integral a la Dona, que d'aquesta manera veu reconeguda la seva tasca i queda fixat com a organisme al servei de les dones que són víctimes de violència de gènere.

Hem participat de l'acord per promoure la igualtat de gènere des del Consell General. **Aquest acord preveu l'elaboració d'un llibre blanc de la igualtat que reculli dades sobre la situació de les dones a Andorra en els diferents àmbits (polític, laboral, associatiu) i permeti promoure polítiques d'igualtat.**

A partir d'aquest acord, el Consell General es compromet a organitzar activitats de sensibilització a l'entorn d'aquesta qüestió, en la línia dels actes que ja s'han anat programant coincidint amb jornades com la del 8 de març (Dia Internacional de les Dones) o el 25 de novembre (Dia Internacional contra la Violència de Gènere).

Hem impulsat i aprovat una Llei d'unions civils que equipara els drets de les parelles homosexuals amb els de les parelles heterosexuales en tots els àmbits.

Què volem ?

Els Demòcrates volem avançar cap a una societat on no existeixi la discriminació: una societat més justa, cohesionada i que ofereixi oportunitats per a tothom. És des de la igualtat d'oportunitats que la diversitat esdevé un actiu per créixer com a país. Pensem que la igualtat es fomenta en molts àmbits, especialment l'educatiu, i que és sempre una aposta a llarg termini.

Com ho farem ?

D'acord amb l'acord assolit pel Consell General, impulsarem l'elaboració d'un llibre blanc per obtenir les dades que ens permetin planificar noves polítiques de foment de la igualtat i lluita contra la discriminació.

Vetllarem pel desplegament de la Llei per l'eradicació de la violència de gènere i de la violència domèstica, que entre altres preveu la creació de la Comissió Nacional de Prevenció de la Violència Domèstica i de Gènere com a òrgan de caràcter polític i tècnic per coordinar i cooperar dins de l'Administració els ministeris i els departaments implicats.

Elaborarem una llei per garantir la igualtat efectiva de tots els ciutadans, sigui quin sigui el seu sexe, edat o qualsevol altra condició. Plantejarem la llei d'igualtat des d'una perspectiva transversal que incideixi en tots els àmbits, especialment en l'educació per fomentar la igualtat entre les generacions futures. A més de la llei, promourem la formació en l'àmbit de la igualtat i no discriminació dels professionals de tots els sectors.

Una política d'immigració adaptada a la realitat

La gestió de la immigració ha de saber conciliar les necessitats de l'economia productiva amb la prioritització del mercat laboral intern, especialment en temps de desocupació provocada per la crisi econòmica. Durant els darrers 4 anys, hem considerat convenient mantenir el sistema de contingents de quota per equilibrar les necessitats de les empreses andorranes amb l'exigència d'afavorir la contractació de les persones inscrites al Servei d'Ocupació. Aprofitant el procés d'obertura econòmica, també hem reformat i diversificat el règim de residències passives, per adaptar-lo a una nova realitat i generar noves oportunitats.

Què hem fet ?

Hem modificat el règim de residències passives i hem creat noves tipologies de residències sense treball a fi d'incrementar l'atractiu del país com a lloc de residència de nous professionals.

Hem creat nous tipus d'autoritzacions d'immigració, com la residència per ingrés en centres geriàtrics privats o les autoritzacions de treball sense residència.

Hem ampliat la durada fins a 12 mesos dels desplaçaments laborals a l'estranger per facilitar la internacionalització de les empreses andorranes.

Hem ampliat els supòsits dels permisos per a estudis en pràctiques formatives i per a recerca, incloent entre aquests supòsits els entrenaments esportius.

Hem atès la reivindicació del teixit empresarial andorrà, en especial de les petites empreses, en incloure la possibilitat que si un treballador estranger desisteix de la relació laboral en el termini d'un mes, l'empresari pugui sol·licitar una nova autorització de les mateixes característiques sense haver de tornar a abonar la taxa corresponent.

Hem aprovat un total de 36 reglaments d'establiment de quotes d'autoritzacions d'immigració, 15 de quota general i 21 de quota temporal, que han permès conciliar les necessitats diverses i canviants del teixit empresarial andorrà i l'obligació de prioritzar el mercat de treball intern en un context de crisi econòmica i de desocupació.

Hem apostat per millorar l'atenció i el servei als administrats. En aquesta línia, hem continuat oferint un servei presencial al Pas de la Casa durant l'inici de la temporada d'hivern a fi de facilitar als empresaris la tramitació de les sol·licituds d'autoritzacions temporals.

Hem reduït els terminis de temps a la meitat per a l'obtenció de les autoritzacions d'immigració.

Hem ampliat les dependències del Servei d'Immigració amb el trasllat a l'edifici de les Boigues del Servei d'Ocupació i el Servei d'Inspecció de Treball.

Què volem ?

El sistema de contingents de quota ha demostrat ser un bon mecanisme per regular els fluxos migratoris al nostre país. Considerem que és una manera raonable de conciliar les necessitats de les empreses andorranes amb una certa prioritització del mercat laboral intern. Evidentment, es tracta d'un sistema que necessita de correccions i adaptacions constants, en funció de l'evolució de l'economia i de les necessitats del mercat de treball. Durant aquests anys de govern hem anat adaptant i corregint el sistema i pensem que amb la represa de l'activitat econòmica caldrà flexibilitzar-lo més i donar més mecanismes a les empreses per trobar els treballadors qualificats que necessiten.

Com ho farem ?

Aprovarem els reglaments de quota general i temporal successius de manera que segueixin adaptant-se a una realitat socioeconòmica canviant i a les necessitats reals del teixit empresarial andorrà.

Augmentarem progressivament el contingent de quota per a la temporada d'hivern si la millora de la situació econòmica es confirma, tenint en compte en qualsevol cas la situació del mercat laboral intern.

Durant la negociació de l'acord d'associació amb la Unió Europea, defensarem el manteniment d'una política d'immigració pròpia, negociant excepcions a la lliure circulació de persones.

Seguirem millorant l'atenció als residents internacionals sense activitat.

Un país segur

La seguretat ciutadana és un dels nostres principals actius i un dels trets diferencials d'Andorra. En els quatre anys de govern demòcrata hem estat capaços de mantenir i fins i tot d'incrementar les altes cotes de seguretat ciutadana que ens caracteritzen com a país: entre els anys 2011 i 2014 el nombre total d'infraccions penals comeses ha disminuït un 20%. Pel que fa a les infraccions contra el patrimoni, aquest descens arriba al 29%. També hem millorat la seguretat viària del nostre país: el nombre d'accidents de circulació ha disminuït entre els anys 2011 i 2014 un 27% i el nombre d'accidents amb víctimes un 16%.

Què hem fet ?

Hem reforçat durant el darrer any la presència policial, tant de policies de patrulles com de paisà, a les sortides de les escoles, a les estacions d'esquí, a les festes majors, als concerts i als esdeveniments esportius. També hem incrementat la presència de patrulles al carrer i en els principals eixos comercials.

Hem apostat per reforçar els mitjans humans i materials del Cos de Policia malgrat el context de contenció pressupostària: hem incorporat 25 nous agents de policia en dos promocions que estan finalitzant actualment el període de formació i el període de prova, respectivament, i entre els anys 2014 i 2015 es disposarà de 17 nous vehicles.

Hem dotat la Policia de més recursos tecnològics.

Hem signat i ratificat el Conveni de cooperació policial amb França, que s'estava negociant des del 2004, i estem negociant un conveni de cooperació policial amb Espanya, de les mateixes característiques. Hem iniciat el camí perquè Andorra esdevingui membre de l'Europol.

Durant el 2014 hem ampliat les competències del Cos de Bombers mitjançant la reordenació del transport sanitari terrestre i de l'assumpció de la gestió dels mitjans aeris. La reordenació del transport sanitari terrestre ha permès un estalvi de més de 700.000 euros.

Hem dotat el Cos de Bombers d'una norma reglamentària que en regula les funcions, l'estructura i l'organització de forma detallada, que reconeix i permet la retribució equitativa de les especialitats.

Hem treballat en la Llei del Cos de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvaments, que es troba en un estadi molt avançat.

Hem signat i ratificat el Conveni de cooperació i assistència en matèria de protecció civil amb França, la negociació del qual s'havia iniciat el 1994.

Què volem ?

Els Demòcrates no estalviarem mai ni esforços ni recursos per assegurar que el nostre país continua gaudint de les altes cotes de seguretat ciutadana que sempre l'han caracteritzat. I ho farem des de la proximitat, el respecte per les persones, el treball de carrer i la millora constant dels mitjans del Cos de Policia. La reducció dels índex de criminalitat durant els últims anys ens fa estar encara més atents per continuar vetllant per la seguretat i l'ordre públic.

Com ho farem ?

Aprovarem una Llei de seguretat pública que refongui, actualitzi i amplii la normativa vigent.

Aprovarem una Llei de seguretat privada.

Aprovarem el nou Codi de la circulació.

Deslliurarem el Cos de Policia de les funcions que poden ser assumides per altres entitats o cossos, com ara el trasllat de presos, la qual cosa permetrà destinar els agents de Policia a tasques prioritàries i estrictament policials.

Reforçarem amb més personal determinats grups i seccions del Cos de Policia que han experimentat un increment substancial de la feina, com ara el Grup de Delictes Tecnològics.

Dotarem el Cos de Policia de mitjans materials moderns que garanteixin l'acompliment adequat de les funcions que tenen encomanades.

Aprovarem la Llei del Cos de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvaments.

Aprovarem la llei de protecció civil.

Finalitzarem l'elaboració dels plans d'emergència.

Implementarem el Centre d'atenció de trucades d'emergència 112.

- 20. Una cultura a l'abast de tothom
- 21. Un esport per a tots

05

Vull un país dinàmic

Els Demòcrates pensem que un país el fan els seus ciutadans i que el Govern ha de promoure la vida cultural i esportiva com a vehicle de cohesió social i de reforçament de la identitat col·lectiva. També creiem que cal posar un especial èmfasi per garantir un futur per a les generacions més joves i implicar els joves en la construcció d'una societat plural, participativa, cohesionada i dinàmica.

Una cultura a l'abast de tothom

La cultura és un element de transmissió de la identitat, un canal de foment de l'esperit crític, una eina clau en la promoció de la nostra llengua i un factor més de cohesió social. Els Demòcrates pensem que la cultura ha de ser també un instrument per contribuir a crear una determinada imatge de marca de país i per dinamitzar l'economia, especialment a través d'un ús estratègic del patrimoni.

Què hem fet ?

Hem redefinit l'Escena Nacional d'Andorra amb la participació de les companyies del país.

Hem recuperat el Cor dels Petits Cantors del Principat d'Andorra.

Hem consolidat la presència d'Andorra a la Biennal de Venècia.

Hem explorat nous formats de l'ONCA, per exemple l'ONCA Bàsic, per fer que la nostra orquestra sigui més propera als ciutadans, multiplicant el nombre de concerts a tot el territori.

Hem obert els concerts de Meritxell i de Santa Cecília als estudiants de totes les escoles de música, incidint en la tasca educativa de l'ONCA.

Hem impulsat l'ONCA Social que, a partir d'aquest 2015, oferirà concerts on no és habitual escoltar música, com la residència El Cedre, l'Hospital, el centre penitenciari...

Hem obert una línia de subvencions per a la promoció a l'exterior d'artistes plàstics i músics i hem previst un espai als Tallers d'Art per acollir artistes d'altres nacionalitats.

Hem aprovat el pla de gestió de la Vall del Madriu-Perafita-Claror i hem obert una nova línia d'ajudes per valor de 200.000 euros per a la restauració de bordes i altres estructures.

Hem efectuat un inventari de l'estat de salut dels monuments per tal de programar, cada any, els treballs necessaris per a la seva conservació.

Hem posat en valor dos dels edificis emblemàtics del patrimoni cultural, Ràdio Andorra i l'Hotel Rosaleda, buscant-los un ús.

Hem iniciat la restauració de Casa Rossell.

Hem iniciat i consolidat el cicle JazzHivern a l'Auditori Nacional i la participació d'Andorra en el Festival de Música Antiga dels Pirineus (FEMAP).

Hem organitzat l'exposició Benvingudes a Casa Vostra!, que aplegava una vintena d'obres del romànic i el gòtic andorrà que es troben habitualment fora del país.

Hem presentat la candidatura de les Festes del solstici d'estiu al Pirineu com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Què volem ?

Cal seguir apostant per una cultura que arribi a tothom, que contribueixi a la promoció del país i que tingui un impacte positiu sobre la realitat social i econòmica. Els Demòcrates seguirem treballant per portar la cultura i els espectacles a llocs i persones que fins ara n'estaven allunyades. També donarem un ús i posarem en valor elements emblemàtics del nostre patrimoni, perquè considerem que la millor manera de preservar-lo és fent-lo viu i donant-li una utilitat.

Com ho farem ?

Mantindrem la línia d'ajuts als músics i artistes plàstics per a la seva promoció exterior.

Incentivarem els programes d'intercanvi entre artistes andorrans i artistes estrangers.

Seguirem apostant per la participació d'Andorra en esdeveniments d'àmbit internacional, com ara la Biennal de Venècia.

Potenciarem el nou projecte Biennal Internacional Andorra Land Art, una mostra d'art vinculat amb l'entorn i el paisatge.

Trobarem una ubicació definitiva per a l'Arxiu Nacional.

Habilitarem l'edifici de Ràdio Andorra i l'Hotel Rosaleda per al seu nou ús.

Donarem un ús a Casa Rossell que contribueixi a dinamitzar econòmicament el seu entorn.

Seguirem destinant ajudes a la restauració de bordes i altres elements patrimonials de la Vall del Madriu-Perafita-Claror.

Contribuirem a consolidar els nous formats de l'ONCA i la nova ENA.

Donarem a conèixer el patrimoni cultural i artístic d'Andorra mitjançant l'ús de les noves tecnologies.

Elaborarem un projecte de Museu Nacional que posi l'èmfasi en l'estudi i la difusió de la identitat andorrana.

Potenciarem Andorra com a localització de rodatges de pel·lícules i altres filmacions.

Un esport per a tots

Els Demòcrates creiem que l'esport és una peça clau a l'hora d'estructurar una societat: És un mecanisme per difondre els valors de la competitivitat, el talent i l'esforç; una eina per potenciar el turisme d'esdeveniments esportius; un instrument de promoció de la identitat i la cohesió social; i una part indispensable en el procés d'educació i socialització. Durant aquests quatre anys, la nostra acció de govern ha reconegut la importància cabdal de l'esport i el paper rellevant dels clubs i les federacions a l'hora de cohesionar la societat. També hem posat especial èmfasi en la celebració d'esdeveniments esportius de primer nivell per potenciar la imatge d'Andorra com a destinació per a la pràctica esportiva.

Què hem fet ?

Hem modificat el programa ARA, potenciant l'esport d'elit, diferenciant-lo del procés de tecnificació i incorporant les beques premi.

Hem estabilitzat les subvencions a les federacions i entitats esportives després d'una obligada contenció de la despesa.

Hem posat en marxa un programa de sensibilització i control del dopatge, situant-nos a l'avantguarda en la lluita per un esport net i competitiu.

Hem reorientat el projecte de l'esport escolar, eliminant l'externalització del servei, i l'hem obert a deu escoles amb la participació de diferents federacions.

Hem potenciat la Cursa de l'Esport per a Tothom, passant de 1.200 inscrits el 2010 a 2.700 inscrits el 2014.

Hem donat suport a les activitats i campionats esportius d'alt nivell, com ara l'Andorra Ultratrail o la Volta als Ports.

Hem contribuït a fer possible que el Bàsquet Club Andorra pogués estar present a la lliga ACB.

Hem renovat el pavelló del Govern per permetre al Bàsquet Club Andorra competir a la lliga ACB.

Hem construït l'Estadi Nacional que permet acollir partits internacionals de futbol i de rugbi.

Què volem ?

Aquests quatre anys hem aconseguit consolidar l'esport com un factor d'identitat i cohesió social i també com un element de promoció i d'imatge exterior del país. Som la garantia que no deixarem de banda totes les persones implicades en el món de l'esport: des de la base fins a l'esport d'elit. I que ho farem adequant les beques, les ajudes i les subvencions a la disponibilitat dels recursos. En quatre anys hem demostrat que, també en el món de l'esport, amb menys hem estat capaços de fer més. I volem seguir en aquesta línia.

Com ho farem ?

Acabarem i adequarem el Centre de Tecnificació d'Ordino perquè sigui el Casal de l'Esport, donant resposta a les necessitats de les federacions.

En concertació amb el Comú d'Andorra la Vella, adequarem l'estadi comunal per disposar d'unes instal·lacions en condicions per a la pràctica de l'atletisme.

També en concertació amb el Comú d'Andorra la Vella, habilitarem una zona d'aparcament propera al nou Estadi Nacional i al pavelló.

Potenciarem el projecte de l'esport escolar integrant més federacions i organitzant campionats escolars.

Regularèm els espais de pràctica esportiva, incloent en la regulació les pràctiques esportives en el medi natural.

Seguirem potenciant la Cursa de l'Esport per a Tothom.

Optimitzarem els recursos destinats a les federacions.

Facilitarem la formació, la titulació i el reciclatge dels tècnics i gestors de l'esport.

Potenciarem el nivell dels equips que representen el país a través d'una millora en el treball de preparació des de la base.

Facilitarem la cobertura a la CASS dels assalariats de les federacions esportives.

Modificarem la llei de l'esport amb l'objectiu de regular la formació esportiva, la pràctica professional, l'esport d'elit, el control del dopatge en l'esport i l'esport en el medi natural.

Optimitzarem l'ús de les instal·lacions esportives de què disposa el país.

- 22. Una xarxa d'infraestructures moderna
- 23. Una mobilitat sostenible
- 24. Un Govern que aposti per les noves tecnologies

06

Vull un país innovador

El projecte d'una economia oberta i diversificada inclou també una aposta clara per la innovació. Els Demòcrates estem convençuts que una xarxa d'infraestructures moderna és la base d'una economia competitiva i generadora d'oportunitats. En els nostres dies, el concepte d'infraestructures no es pot limitar a les tradicionals vies de comunicació, sinó que s'ha d'entendre com una aposta que englobi les infraestructures clàssiques, l'aplicació de les noves tecnologies de la informació i la comunicació i la mobilitat i l'ordenació del territori.

Una xarxa d'infraestructures moderna

La delicada situació de les finances del Govern va obligar a una notable reducció de la inversió pública en infraestructures que s'ha anat recuperant a poc a poc des de l'any 2012, passant de menys de 30 milions d'euros als 55 milions actuals, i amb l'objectiu de situar-les al tomb del 3,5% del PIB. La política d'inversions ha de tenir per objectiu continuar superant el dèficit de comunicacions d'Andorra amb l'exterior, seguir millorant la xarxa d'infraestructures existent i rehabilitant i posant en valor el patrimoni arquitectònic.

Què hem fet ?

Hem dut a terme inversions en seguretat i protecció de riscos: instal·lant proteccions de caiguda de blocs rocosos a la CG6 (carretera de Bixessarri) i a la Solana d'Andorra; iniciant la protecció del riu Gran Valira a Santa Coloma i fent un diagnòstic de les actuacions per reduir el risc d'inundabilitat, i publicant el cadastre d'allaus i reforçant les proteccions.

Hem prioritzat les inversions en infraestructures educatives: ampliant el centre escolar d'Ordino i iniciant les obres d'ampliació del centre escolar de Canillo.

Hem rehabilitat edificis del patrimoni cultural: reformant l'Hotel Glòria de Sant Julià, que a partir de mitjan 2015 acollirà un nou centre de salut, la llar de jubilats i un espai de joventut i d'actes socials; iniciant les obres de rehabilitació de la Casa Rossell a Ordino; i posant les bases del projecte de rehabilitació de l'edifici de Ràdio Andorra.

Hem avançat en la millora i l'embelliment d'edificis públics malmesos: creant una plaça al Pas de la Casa, al lloc de l'antic edifici de la Duana; i construint un nou edifici de serveis. Per dignificar l'entrada al Pas de la Casa també hem negociat amb França, conjuntament amb el Comú d'Encamp, l'enderroc de l'edifici del Sindicat de Policia.

Hem potenciat les relacions bilaterals amb els Estats veïns per millorar les comunicacions amb Andorra, mantenint reunions amb el Ministeri de Foment espanyol que han permès condicionar la carretera de la Seu d'Urgell a Andorra amb el túnel del Bordar.

Hem aconseguit que l'aeroport de la Seu d'Urgell pugui acollir vols comercials sota la denominació Andorra-la Seu d'Urgell.

Hem mantingut reunions amb la Prefectura de l'Ariège i el Ministeri de Transports francès, que han permès incidir en la continuïtat de la RN20 i la RN22 d'accés al Pas de la Casa. La circumval·lació d'Aix-les-Thermes ha començat i s'han instal·lat nous dispositius preventius d'allaus a sobre de l'Hospitalet per fer més segura la carretera i evitar talls excessius.

Hem acabat la pavimentació de la carretera de Fontaneda al Coll de la Gallina com a carretera de muntanya d'interès turístic i ciclista.

Què volem ?

Les infraestructures han de tenir un efecte multiplicador de la inversió realitzada. Això, però, només és possible si es prioritzen aquells projectes estratègics amb un impacte rellevant i positiu sobre l'economia productiva. Els Demòcrates donarem prioritat a aquelles infraestructures que potenciïn l'aposta de país que hem fet per l'obertura, la diversificació i la competitivitat.

Com ho farem ?

Continuarem les obres de seguretat i protecció de riscos naturals (inundabilitat, allaus, caiguda de rocs) amb noves proteccions d'allaus a la carretera d'Arcalís, proteccions addicionals contra la caiguda de blocs rocosos a la Solana d'Andorra la Vella i acabament de la canalització del riu Gran Valira, així com dels torrents de la Solana per eliminar definitivament els problemes d'inundabilitat a Santa Coloma.

Continuarem les obres de millora de la xarxa viària i de la mobilitat: acabant l'eixample a 15 metres de la carretera de la Cortinada al Serrat, continuant l'eixample de la carretera de la Massana a Erts i Pal, iniciant l'eixample del Cap de Racons i de la Traba a Canillo, eixamplant la CG1 a la zona del Bon Racó, acabant l'ampliació a 4 carrils de tot el tram entre la frontera hispano-andorrana i l'entrada de Sant Julià de Lòria i iniciant les fases 1 i 2 de la desviació de Sant Julià de Lòria, amb l'acord del Comú i en funció de l'evolució de les finances públiques.

Pavimentarem la carretera de Beixalís per acabar amb la **pavimentació de totes les carreteres secundàries d'Andorra i per possibilitar la creació de nous circuits turístics i ciclistes.**

Continuarem els contactes prop del Govern francès per millorar i fer més segur l'accés a França per les carreteres RN22 i RN20, i per reduir al màxim el tancament de l'accés amb França. En aquest sentit i **en el marc de la Comunitat de Treball dels Pirineus, treballarem conjuntament en la presentació de projectes transfronterers que permetin la millora dels accessos a Andorra.**

Llicitarem i construirem l'edifici de la nova Seu de la Justícia a la zona de Prat de Rull. Això permetrà deixar l'edifici actual que té un alt cost de lloguer.

Construirem el nou edifici "The Cloud" d'Andorra Telecom, remodelant l'actual edifici i l'antiga caserna de bombers, com a pol comercial, turístic, tecnològic i cultural que permetrà obrir una porta cap a la zona comercial de Prada Ramon.

Construirem l'Heliport Nacional per millorar les comunicacions exteriors al terreny que millor compleixi les condicions tècniques, d'accés i comercials per acollir aquesta infraestructura.

Completerem la xarxa de centres de salut a totes les parròquies, amb l'ampliació i refecció dels centres de salut de Sant Julià de Lòria, la Massana i Andorra la Vella.

Construirem una estació nacional d'autobusos.

Una mobilitat sostenible

Durant anys, la mobilitat ha estat una de les principals qüestions que preocupaven els ciutadans. La política d'inversions de l'última dècada i la progressiva millora de les infraestructures han permès fer grans avenços en la solució dels problemes de mobilitat. Més recentment, l'eclosió de les noves tecnologies de la informació i la comunicació i l'aparició dels vehicles elèctrics han obert noves oportunitats en el camp de la mobilitat. Els Demòcrates creiem que ha arribat el moment de fer un pas més i de treballar per convertir el nostre país en un referent de mobilitat eficient i sostenible.

Què hem fet ?

Amb l'objectiu de millorar la mobilitat, agilitzar el trànsit i afavorir la seguretat, hem incorporat noves rotondes a la xarxa viària del país: Prada Casadet, inici dels treballs de la Rotonda Ciutat de Sabadell, sortida de Soldeu, entre altres.

Hem iniciat l'eixample de la carretera de la Cortinada fins al Serrat.

Hem creat el programa Engega per incentivar la compra de vehicles eficients energèticament, millorar la seguretat viària i promoure el desballestament de vehicles antics més contaminants.

Hem promogut la mobilitat sostenible amb la prova pilot impulsada per FEDA, Pedaland, que posava a disposició dels ciutadans una xarxa de bicicletes elèctriques a les parròquies centrals.

Què volem ?

La mobilitat ha d'estar al servei de la ciutadania i les seves necessitats quotidianes, tant de feina com de lleure. L'Andorra que volem és respectuosa amb l'entorn i per aquest motiu les infraestructures de comunicació s'han de dissenyar cada cop més amb criteris de sostenibilitat. D'acord amb aquesta voluntat, definirem un nou model de mobilitat que sigui un referent en matèria de sostenibilitat i en l'ús de les noves tecnologies com a eina de gestió.

Com ho farem ?

Continuarem fomentant l'ús de vehicles eficients i elèctrics, tal com s'ha aconseguit amb el programa Engega, i incentivarem la renovació del parc automobilístic.

Fomentarem l'ús dels vehicles elèctrics amb la implantació de zones de càrrega elèctrica en noves construccions.

Construirem una xarxa elèctrica que faciliti la introducció de vehicles i elements de transport elèctrics.

Habilitarem carrils bici al llarg de les carreteres generals en sentit ascendent.

Modificarem el Codi de la circulació a fi d'afavorir una mobilitat sostenible, fluida i segura.

Impulsarem proves de conducció sobre neu, gel i superfícies lliscants per als joves que sol·licitin el permís de conduir.

Seguirem eliminant barreres arquitectòniques perquè la xarxa viària sigui accessible per a tothom.

Un Govern que aposti per les noves tecnologies

El sector de les noves tecnologies està immers en un procés de transformació. Per a moltes empreses dels sectors tradicionals de l'economia suposen un instrument i una plataforma des de la qual poden ampliar la seva oferta i la seva competitivitat. Però al mateix temps les noves tecnologies representen una oportunitat per elles mateixes amb empreses especialitzades d'alt valor afegit. Des del Govern hem estat treballant en aquests dos àmbits. En primer lloc, hem engegat diverses iniciatives tecnològiques que han de permetre posicionar millor els nostres comerços i negocis al canal online. En segon lloc, hem volgut aprofitar l'avantatge que suposa la dimensió d'Andorra, els prop de 8 milions de visitants anuals i la capacitat d'agregar dades, convertint Andorra en un laboratori tecnològic que pugui esdevenir un veritable pol d'atracció per a les empreses del sector.

Què hem fet ?

Hem impulsat el projecte "SmartCountry", que implica una visió global i transversal del desenvolupament del sector tecnològic a Andorra. L'SmartCountry aglutina sota un mateix concepte iniciatives que serveixen per millorar diferents sectors, com són el comerç i el turisme, la sanitat, l'educació i el medi ambient.

Hem iniciat el projecte "Google Business View", que ha permès que el 95% dels comerços d'Andorra es puguin visitar de forma virtual i interactiva. Posteriorment, l'hem ampliat a tots els dominis esquiabls, així com als museus i esglésies, per promocionar l'oferta cultural.

Hem impulsat "l'Andorra Go", una eina que permet mostrar l'oferta comercial i turística del país de forma integrada, creant imatge de marca i millorant l'experiència dels nostres visitants.

Hem iniciat unes proves pilot a la Massana, conjuntament amb Andorra Telecom, per veure com podem millorar la qualitat de vida de la gent gran a través de l'ús de les noves tecnologies.

Hem impulsat el clúster d'innovació, que ha esdevingut l'eina fonamental sobre la qual han pivotat la majoria d'activitats relacionades amb el desenvolupament del sector. A demanda d'aquest clúster, el Ministeri d'Economia ha desenvolupat la Llei de marques i patents.

Hem creat la fundació ActuaTECH, que uneix per primera vegada el Govern d'Andorra, Andorra Telecom, FEDA i la Universitat d'Andorra, amb l'objectiu d'impulsar projectes tecnològics d'àmbit de país.

Hem implantat una xarxa wifi d'accés lliure en col·laboració amb Andorra Telecom, l'AndorraWifi, amb l'objectiu de complementar les infraestructures existents de telecomunicacions. Des del passat mes de desembre del 2013, ja s'hi han connectat més de 40.000 usuaris.

Hem engegat un projecte adreçat a infants de 10 i 11 anys de tots els sistemes educatius per fomentar l'ús de les eines de programació entre els més joves.

Què volem ?

Posarem el desenvolupament tecnològic al servei del nostre teixit empresarial. Continuarem amb les línies estratègiques ja iniciades, consolidant les diferents iniciatives engegades per fer d'Andorra un país modern, amb un sector tecnològic veritablement diferenciat i suportat en els actius propis del país. Entre totes les aplicacions que poden ser objecte de desenvolupament, prioritzarem la mobilitat i el medi ambient. Hem de ser capaços de generar projectes i solucions que contribueixin a millorar la qualitat de vida dels ciutadans i que siguin àmpliament respectuosos amb l'entorn.

Com ho farem ?

Crearem, a través de la fundació ActuaTECH, un marc de col·laboració entre el sector públic i el sector privat perquè les empreses que ho desitgin puguin invertir conjuntament en els projectes que es desenvolupin en el marc de l'SmartCountry.

Seguirem potenciant l'actual col·laboració amb Google en diferents àmbits, de forma que puguem millorar la competitivitat del teixit empresarial andorrà.

Ampliarem l'AndorraWifi a la resta de parròquies perquè la experiència dels usuaris sigui completa.

Potenciarem el viver d'empreses que Andorra Telecom està construint a la Massana com a centre generador d'iniciatives innovadores.

Desenvoluparem un núvol (cloud) andorrà, conjuntament amb el sector privat, entès com una infraestructura que ha de possibilitar el desenvolupament de serveis tecnològics relacionats amb la mobilitat i el medi ambient.

Seguirem consolidant aquelles iniciatives que facilitin la introducció de les noves tecnologies com una eina d'aprenentatge en els més joves.

Ampliarem la velocitat de la fibra òptica fins a 1GB abans del 2020.

- 25. Una societat respectuosa amb el medi ambient
- 26. Una agricultura i una ramaderia amb futur
- 27. Una política energètica pròpia

07

Vull un país sostenible

El medi natural ocupa un lloc primordial en els fonaments de la identitat, la qualitat de vida i la prosperitat i el benestar del nostre país. Els Demòcrates pensem que cal continuar avançant en el respecte i la protecció del medi ambient, així com participar de manera activa en la lluita contra el canvi climàtic, que pot amenaçar seriosament el nostre futur. Creiem que cal reivindicar i potenciar el paper de sector agrícola i ramader com a peça clau per preservar el medi natural i per transmetre la identitat i els valors que ens han permès créixer com a poble. D'altra banda, estem convençuts que cal fer una aposta decidida per transformar el nostre model energètic, reduint la dependència de l'exterior, apostant per fonts d'energia renovables i aprofitant les oportunitats de negoci i d'innovació que es poden generar al tomb d'aquest sector.

Una societat respectuosa amb el medi ambient

El medi ambient és un valor en si mateix que cal preservar per a les generacions futures i alhora un actiu per al desenvolupament econòmic del país. La seguretat, els tres sistemes educatius, la fiscalitat baixa són essencials per a l'obertura econòmica i el seu creixement, però entenem que la qualitat de l'entorn és també un dels aspectes que empreses, directius i residents internacionals valoraran a l'hora d'instal·lar-se a Andorra. El nostre paisatge i el patrimoni natural són un actiu per al turisme, que hem de preservar i potenciar. Hem d'entendre l'economia verda com una oportunitat de creixement i de creació de llocs de treball –en l'àmbit energètic, per exemple. Andorra pot posicionar-se internacionalment en l'àmbit del medi ambient i convertir la sostenibilitat en una imatge de marca.

Què hem fet ?

Hem finalitzat els col·lectors generals d'aigües residuals, donant compliment al Pla de Sanejament i hem renovat el Conveni amb els comuns per garantir la qualitat de les aigües superficials i un òptim funcionament de les depuradores. A la vegada hem reforçat la neteja dels rius i dels torrents, aconseguint així que gairebé la totalitat dels rius d'Andorra tinguin una qualitat de l'aigua excel·lent o bona.

Hem promogut les accions de l'Estratègia Nacional del Paisatge, promovent accions per l'embelliment del territori, implicant la ciutadania en el projecte de fotodenúncies i licitant el Pla d'infraestructures Verdes.

Hem registrat els millors nivells de la qualitat de l'aire dels darrers 10 anys i no hem superat cap dia els límits a partir dels quals cal avisar la població. Hem dut a terme accions per protegir la capa d'ozó.

Hem lluitat contra el canvi climàtic seguint les obligacions del conveni marc de les Nacions Unides i hem participat en l'observatori pirinenc del canvi climàtic.

Hem elaborat, aprovat i desenvolupat el Pla Nacional de Residus 2012-2016 i hem millorat la gestió dels residus mitjançant la renovació del conveni bilateral amb Espanya pel trasllat de residus.

Hem prohibit l'ús innecessari de bosses de plàstic d'un sol ús i fomentat l'ús de bosses reutilitzables.

Hem fomentat el consum responsable i de proximitat a través d'una guia.

Hem realitzat accions de comunicació ambiental a la ciutadania i a les escoles i hem potenciat el projecte d'Escoles Verdes.

Hem optimitzat el funcionament del cos de Banders aprovant el seu reglament.

Què volem ?

La protecció del medi ambient ha de ser una de les prioritats de l'acció de govern, ja que és la manera de garantir una bona qualitat de vida present i futura i assegurar un model de desenvolupament sostenible. Per això cal que gestionem correctament els recursos i el paisatge, però també que sensibilitzem, eduquem i informem la ciutadania. Perquè el medi ambient és cosa de tots, promourem la participació ciutadana, així com la col·laboració amb els Comuns i amb el teixit associatiu.

Com ho farem ?

Identificarem, gestionarem i reduïrem els riscos mediambientals.

Mantindrem en un excel·lent estat de funcionament i conservació les infraestructures mediambientals (depuradores, centre de tractament de residus, abocadors).

Actualitzarem la normativa ambiental per acostar-la a la normativa europea, tot simplificant els tràmits administratius.

Revisarem els plans i estratègies mediambientals definits.

Promourem l'embelliment del país, la conscienciació mediambiental i la protecció del medi a través de projectes de participació ciutadana. Vetllarem per minimitzar la contaminació visual.

Educarem sobre sostenibilitat i protecció del medi i continuarem fomentant el projecte d'Escoles Verdes.

Lluitarem contra el canvi climàtic adoptant mesures de mitigació i proposant mesures d'adaptació per cada sector implicat.

Promourem projectes al país per compensar les emissions de CO2.

Vigilarem el compliment del conveni amb els comuns sobre les aigües residuals per assolir els objectius de qualitat definits en el Pla de Sanejament de les Aigües.

Potenciarem la prevenció dels residus, millorarem la gestió actual dels residus, definirem la correcta gestió de residus específics i n'optimitzarem els costos.

Definirem un Pla d'Infraestructures Verdes, amb rutes a peu i en bicicleta, i els catàlegs sobre els béns mediambientals.

Valoritzarem al màxim i potenciarem el patrimoni inscrit a la UNESCO.

Dins del marc de negociació de les competències i transferències amb els Comuns, elaborarem una llei que reguli la gestió dels espais naturals.

Impulsarem una etiqueta de turisme sostenible, que identifiqui Andorra com una destinació turística que té com a atractiu el seu medi ambient i el seu patrimoni natural.

Potenciarem el rol exemplar de l'Administració en matèria de medi ambient.

Una agricultura i una ramaderia amb futur

El sector agrícola i ramader té un pes reduït en termes de PIB sobre el conjunt de l'economia, però l'impacte de l'activitat ramadera tradicional sobre el nostre paisatge té una importància cabdal en aspectes molt diversos com el manteniment de les comunitats vegetals i la prevenció de riscos naturals com incendis i allaus. Un sector agrícola i ramader amb futur és també garantia de transmissió de la identitat i de potenciació de la sostenibilitat. Les produccions agroalimentàries locals i les produccions alimentàries artesanes gaudeixen actualment d'una molt bona acceptació en el mercat dels productes alimentaris. Andorra ha d'aprofitar aquest fet de forma estratègica i donar a conèixer les seves produccions locals, que si bé són limitades en el volum de producció, són força competitives en termes de qualitat del producte final. D'altra banda l'acció del Govern en la millora de les condicions de tinença dels animals de companyia ha de ser permanent i adaptativa en un context on els ciutadans es mostren cada dia més sensibles al tracte dispensat als animals.

Què hem fet ?

Hem aprovat noves regulacions per dotar de millors garanties i qualitat els productes andorrans: la Llei de Salut Animal i Seguretat Alimentària, la Llei de modificació dels estatuts de Ramaders d'Andorra, el Reglament de regulació de l'activitat apícola, el Reglament d'ús de productes fitosanitaris, el Reglament d'ús dels segells Andorra-Producte agrícola i Andorra -Recepta tradicional, el Reglament de carn de qualitat controlada de cavall i el Reglament de regulació del Programa d'ajuts indirectes en benefici de les produccions agroalimentàries locals i produccions alimentàries artesanes, entre altres.

Hem realitzat accions de promoció i de foment de productes autòctons. Hem organitzat durant 4 anys un espai de productes agrícoles i artesans a la Fira comercial d'Andorra la Vella i hem col·laborat en l'organització de la 1a i 2a trobada de microproductors de vi a Andorra.

Hem obtingut la certificació IGP Carn d'Andorra, presentada prop de la Unió Europea el 2010. Hem iniciat i consolidat la Fira Concurs de Mascles de la raça Bruna d'Andorra.

Hem efectuat formacions al sector agrícola i ramader i hem atorgat ajuts a plans de millora de les explotacions.

Hem dut a terme accions per diversificar el sector i augmentar l'oferta de productes agrícoles i ramaders.

Hem actualitzat la normativa i regulat i promocionat aspectes relatius a la tinença d'animals de companyia. Hem modificat el Reglament de registre i identificació dels animals de companyia, permetent la consideració de "gos de teràpia" i "gos d'assistència", entre altres. Hem modificat el Reglament referent a la tinença de gossos de races potencialment perilloses.

Què volem ?

Els Demòcrates estarem sempre al costat dels nostres agricultors i ramaders per ajudar-los a avançar en la sostenibilitat de les explotacions agrícoles i ramaderes. Creiem que cal seguir fomentant els productes autòctons i vetllar per la seva qualitat per donar un futur al sector agrícola i ramader i també per una qüestió d'imatge de país.

Com ho farem ?

Fomentarem el manteniment d'una cabana ramadera suficient, en nombre d'animals i en diversitat d'espècies animals, per assegurar un treball efectiu sobre el nostre medi natural.

Desenvoluparem, en col·laboració amb els Comuns, la normativa pendent en matèria de pastura del sotabosc, contribuint al manteniment del paisatge rural del fons de vall, prevenint el risc d'incendi i afavorint la biodiversitat.

Realitzarem una diagnosi específica per identificar les dificultats de manteniment de ramats ovins i poder implantar les accions de millora necessàries.

Continuarem oferint un acompanyament a tots els productors agroalimentaris locals o productors artesans en l'obtenció de certificacions de qualitat o d'origen, ja siguin nacionals o expedides per organismes internacionals.

Promocionarem la presència de productes locals en els esdeveniments promocionals de tipus cultural, gastronòmic, de congressos, etc.

Assegurarem un manteniment del recentment creat Programa d'ajuts indirectes en benefici de les produccions agroalimentàries locals i de les produccions alimentàries artesanes.

Promourem i coordinarem el treball conjunt de les administracions, associacions i empreses privades vinculades al món dels animals de companyia per seguir millorant les condicions de tinença dels animals domèstics.

Crearem un programa de formació continuada dirigit als titulars d'explotacions agràries per tal de millorar el coneixements en matèria comptable, de gestió de microempreses, de seguretat en el treball, etc.

Mantindrem l'actual model agrícola i ramader com una de les característiques pròpies del sector primari andorrà, excloent aquest element de la negociació per un Acord d'Associació amb la Unió Europea.

Una política energètica pròpia

L'energia és un element essencial per a la competitivitat i la sobirania d'Andorra. Actualment, la nostra dependència elèctrica de l'exterior és del 85% i del 95% la nostra dependència energètica global. L'aposta per un sector energètic propi i respectuós amb el medi ambient és una aposta de país que ajudarà a la recuperació i la diversificació de l'economia. El foment de les energies renovables també participa a l'esforç que els Estats han de fer per fer front a un repte global: el canvi climàtic. Andorra és un país de muntanya i, per tant, més vulnerable que altres al canvi climàtic. Per les seves dimensions, la seva contribució a l'esforç general pot semblar anecdòtica, però estem convençuts que per les seves particularitats pot arribar a assolir objectius ambiciosos i ser un model a nivell internacional.

Què hem fet ?

Hem elaborat el Llibre blanc de l'energia, que ha permès definir l'estratègia energètica del nostre país, en un procés participatiu on diferents col·lectius han debatut el futur energètic.

Hem dut a terme auditories energètiques als edificis de l'administració que presenten un major consum d'energia. Això ens ha permès dur a terme un conjunt d'accions de millora que no requerien inversió econòmica o amb un període de retorn de la inversió inferior als 5 anys.

Hem elaborat el reglament de certificació de l'eficiència energètica en l'edificació, per qualificar els edificis en funció de la seva eficiència energètica. Fins a la data s'han registrat un total de 13 etiquetes energètiques.

Hem elaborat el reglament de regulació de l'activitat de generació d'energia elèctrica d'origen fotovoltaic per regular la producció d'energia solar i el registre d'instal·lacions fotovoltaïques. En l'actualitat hi ha un total de 28 projectes registrats amb una potència total de 534,36kW.

Hem creat l'Oficina de l'Energia que ha d'assegurar la implantació progressiva de la política energètica definida pel Govern.

Hem creat el programa Engega per incentivar la compra de vehicles més eficients i per millorar la seguretat viària. El resultat ha estat que s'han comprat 455 vehicles eficients i se n'han desballestat 247 d'una antiguitat mitjana de 17 anys.

Hem posat en marxa el programa Renova per potenciar la rehabilitació del parc d'habitatges amb criteris d'eficiència energètica.

Què volem ?

Definir un model energètic per a Andorra és una qüestió de país. Cal reduir la dependència energètica de l'exterior, fomentar les mesures d'estalvi i eficiència, apostar per l'ús de fonts d'energia renovables i fomentar el desenvolupament d'un sector de l'energia, amb participació del sector públic i privat, capaç de generar oportunitats de negoci i llocs de treball.

Com ho farem ?

Seguirem fomentant la rehabilitació d'edificis amb criteris d'estalvi i eficiència energètica.

Desenvoluparem la normativa necessària per a la implantació del nou model energètic.

Fomentarem les energies renovables i les xarxes de calor.

A partir del reglament ja aprovat per impulsar les minicentrals hidroelèctriques, seguirem potenciant aquest sector.

Fomentarem el vehicle elèctric i el transport públic col·lectiu.

Aplicarem mesures d'eficiència energètica en l'enllumenat públic.

Potenciarem l'Oficina de l'Energia d'Andorra.

Continuarem incentivant el compliment de la normativa de seguretat en els dipòsits d'hidrocarburs per evitar un impacte en la contaminació ambiental.

EQUILIBRI > RIGOR > CREDIBILITAT

Fins aquí el resum del que hem fet aquests quatre anys i el que volem fer els propers quatre. Una acció de Govern i una proposta centrada en les persones, en assegurar el nivell de benestar que hem assolit amb l'esforç de moltes generacions, en fer d'Andorra un país d'oportunitats per a tots els seus ciutadans.

Però no n'hi haurà prou amb la voluntat i la determinació per aconseguir-ho. Per tirar endavant tot el que volem fer ens cal disposar dels recursos necessaris. La millor garantia per mantenir la sanitat i l'educació pública, per seguir disposant d'uns serveis públics moderns i eficients, per poder fer la inversió pública necessària i ser un país competitiu és tenir unes finances públiques sanejades i no posar en perill la capacitat de finançar el país.

Tornar als dèficits de fa uns anys posaria en perill tot el que hem aconseguit i el que volem per Andorra. Durant quatre anys hem avançat cap a l'equilibri pressupostari i alhora hem mantingut les dotacions a l'educació, hem augmentat els recursos destinats al benestar i hem anat recuperant el nivell d'inversió pública.

El pressupost i la gestió de les finances públiques només són les eines que faran o no possible complir els programes polítics. Durant quatre anys hem demostrat que es pot gestionar amb rigor i contenció en favor de tots els ciutadans. Ara no podem abandonar aquest camí.

Unes finances públiques sanejades

Els Demòcrates pensem que unes finances públiques sanejades són la millor manera de garantir la sobirania d'Andorra. També creiem que són la clau a l'hora de transformar el model econòmic i generar un clima de confiança i seguretat per als inversors. Per això durant aquests quatre anys hem treballat de valent per revertir la situació de dèficits crònics de les finances del Govern, consolidar un nou marc fiscal competitiu i fixar criteris d'estabilitat pressupostària i bona governança financera.

Què hem fet ?

Progressivament hem anat avançant cap a l'equilibri pressupostari i el 2014 hem tancat els comptes de l'administració general amb superàvit de gestió per primera vegada des de 1997.

Hem aturat el creixement de l'endeutament que es manté en el mateix límit des de l'any 2012. Alhora, l'hem reestructurat allargant el seu venciment mitjà i, amb les emissions de deute públic, l'hem diversificat reduint la dependència de la banca andorrana.

Al mateix temps que hem reestructurat l'endeutament hem començat a amortitzar operacions a llarg termini.

Hem completat i hem posat en funcionament el nou marc fiscal complint els 4 objectius que ens havíem fixat: que fos homologable, que contribuís a fer d'Andorra un país més competitiu, que s'adaptés a la realitat d'un país petit com Andorra i que permetés diversificar els ingressos de l'Estat.

El conjunt de la imposició directa s'ha bastit al tomb d'un tipus màxim nominal del 10%. Un tipus competitiu que ja ens ha permès signar 3 convenis per evitar la doble imposició. Un element fonamental per assegurar l'èxit de l'obertura econòmica, incentivar l'arribada de nous inversors i afavorir la sortida de les empreses andorranes a l'exterior.

Hem simplificat la imposició indirecta amb la concentració en un sol impost –IGI– dels 5 impostos existents fins l'any 2012. Una factor que també contribueix a fer més entenedor el marc fiscal andorrà i permet a tots els agents econòmics poder-se descomptar l'impost suportat.

Hem creat el Departament de Tributs i Fronteres fusionant el Departament de Duanes i el Departament de Tributs. Això ens ha permès posar en aplicació tot el nou marc fiscal sense haver de créixer en recursos.

Hem aprovat la llei de sostenibilitat de les finances públiques i estabilitat pressupostària i fiscal –regla d'or– per tal d'assegurar per llei que no es tornarà a caure en dèficits inassumibles per l'Estat i evitar un creixement indiscriminat dels tipus impositius.

Hem reduït el període mig de pagament a proveïdors de l'Administració.

Què volem ?

Volem unes finances públiques sanejades per garantir l'Estat del benestar i un endeutament assumible que no posi en dubte el finançament del país, ni la seva credibilitat i, consegüentment, la seva sobirania. Volem una fiscalitat moderada i senzilla pensada per un país petit i al servei de la competitivitat de l'economia d'Andorra. Unes finances amb capacitat d'estalviar quan les coses van bé, per així tenir capacitat de respondre amb contundència quan les coses van malament. Perquè és els moments de dificultat que cal incrementar la despesa i la inversió pública.

Com ho farem ?

Donem per tancat el marc fiscal i per tant ja no aprovarem cap més figura impositiva. Els propers anys únicament s'han d'anar assentant els impostos ja vigents i corregint les petites disfuncions que puguin aparèixer amb la seva aplicació i introduint millores com per exemple la regulació de les estructuracions empresarials dins l'impost de societats.

Continuarem amb la política pressupostària encaminada a l'equilibri.

Seguirem allargant els venciments del deute públic.

Ampliarem la xarxa de convenis per evitar la doble imposició com a eina bàsica de suport a l'obertura econòmica i la internacionalització de l'economia andorrana.

Actualitzarem la legislació reguladora del sector de les assegurances vigent des de l'any 1989 per adaptar-la a la normativa internacional i a l'evolució que han seguit els productes que comercialitza aquest sector. Aquest és un pas previ imprescindible per convertir Andorra en una plataforma internacional de serveis d'assegurances.

Continuarem els treballs ja iniciats per a la reforma i modernització de la normativa comptable del sector públic, introduint els criteris de les normes internacionals de comptabilitat necessaris per

millorar la qualitat de la informació i la transparència en la gestió dels fons públics.

Crearem la unitat de comptabilitat nacional per disposar de dades que permetin planificar a mig i llarg termini.

10 PUNTS PER AVANÇAR amb tu

Els Demòcrates tenim un equip preparat per seguir tirant endavant les polítiques que Andorra necessita per encarar el futur amb garanties. Andorra no pot aturar-se; per seguir essent, hem de continuar avançant.

1.

Volem que els andorrans puguin estudiar, treballar i fer negocis a Europa en les mateixes condicions que un ciutadà comunitari; per això iniciarem la negociació per a un acord d'associació amb la Unió Europea, defensant les nostres especificitats. Un cop culminada la negociació convocarem un referèndum sobre la signatura de l'acord.

2.

El turisme és el gran dinamitzador de la nostra economia. Apostarem pel sector amb l'objectiu de recuperar els 9 milions de visitants anuals i incrementar en 2,2 milions el nombre de pernoctacions.

3.

Seguirem fent costat al comerç ampliant la dinamització dels principals eixos comercials del país amb activitats que millorin l'experiència de compra: consolidarem l'Andorra Shopping Festival i donarem suport econòmic a les associacions que vulguin dur a terme esdeveniments a la seva zona comercial. Concertarem amb el Comú d'Encamp un pla integral per al Pas de la Casa d'embelliment i millora d'infraestructures.

4.

Gràcies a la gestió pressupostària dels darrers quatre anys, que ens ha permès equilibrar els comptes, recuperarem els nivells d'inversió pública amb l'objectiu d'assolir el 3,5% del PIB, centrant la inversió en infraestructures que tinguin un efecte positiu sobre l'economia productiva. Continuarem incentivant amb ajuts públics la rehabilitació d'edificis amb el Pla Renova destinat a potenciar l'eficiència energètica, la millora de la seguretat i l'accessibilitat i l'embelliment de façanes.

5.

Volem que tothom tingui les mateixes oportunitats, per això farem un seguiment individualitzat dels treballadors desocupats que, després de 8 mesos inscrits al Servei d'Ocupació, no hagin trobat feina.

6.

Seguirem treballant per garantir el futur de la sanitat i les pensions públiques, en una aposta clara pel sistema públic de seguretat social. Promourem una gestió més eficient de la CASS, d'acord amb els principis que van inspirar la darrera reforma: sostenibilitat, responsabilitat, solidaritat. Si en els propers anys la conjuntura econòmica ho permet, s'incrementaran moderadament les cotitzacions a la CASS a fi de poder fer el sistema més sostenible.

7.

En els propers quatre anys, i després d'haver analitzat el conjunt dels processos durant la darrera legislatura, assolirem l'objectiu d'ampliar l'Administració electrònica al 100% dels tràmits, promovent així una relació més simple entre l'Administració i els ciutadans.

8.

Durant l'any 2015 derogarem la llei que establia reduccions per als salaris més elevats de la Funció Pública. Aquesta decisió es prendrà en coherència amb les motivacions que van impulsar les mesures de contenció en matèria de personal i davant la previsió d'un PIB positiu per a l'any 2014, després de 6 anys de caigudes consecutives. Aprovarem una nova Llei de la Funció Pública que estableixi la carrera professional dins de l'Administració, la mobilitat dels treballadors, els plans de formació, les prestacions socials i la gestió per objectius.

9.

Amb l'objectiu de garantir uns serveis de qualitat per als ciutadans i tenir unes administracions eficients i properes, d'evitar duplicitats i potenciar les sinergies entre institucions, modificarem la Llei de transferències i competències desplegant l'acord institucional assolit el 2014.

10.

Potenciarem el comerç electrònic amb l'objectiu de la millorar la competitivitat del sector. Gràcies a la integració d'Andorra al sistema Paypal de pagament electrònic, negociarem la presència en les principals places de mercat en línia del món, com per exemple Amazon.

Els Demòcrates hem governat durant quatre anys amb la vista posada en la propera generació i no només en les properes eleccions. Tots els esforços estan ben invertits quan es fan en benefici d'aquesta terra que ens ha donat tant. Ara et demanem a tu que votis pensant també en la propera generació, en l'Andorra que està venint i que es mereix les mateixes oportunitats que hem tingut nosaltres.

Canillo

Jordi Alcobé

Mònica Bonell

Meritxell Palmitjavila

Joan Torres

Guillem Casal

Encamp

Maria Martisella

Carles Enseñat

Xavier Fernández

Jean Michel Rascagneres

Xavier Montané

Ordino

Toni Fillet

Meritxell Mateu

J. Àngel Mortés

Toni Missé

Vanessa Fenes

La Massana

Olga Gelabert

David Montané

Josep Ribera

Toni Amhatlle

Marcel Duedra

Andorra la Vella

Jordi Cinca

Rosa Ferrer

Josep Anton Bardina

Carles Jordana

Claudia Cornella

Sant Julià de Lòria

Gilbert Saboya

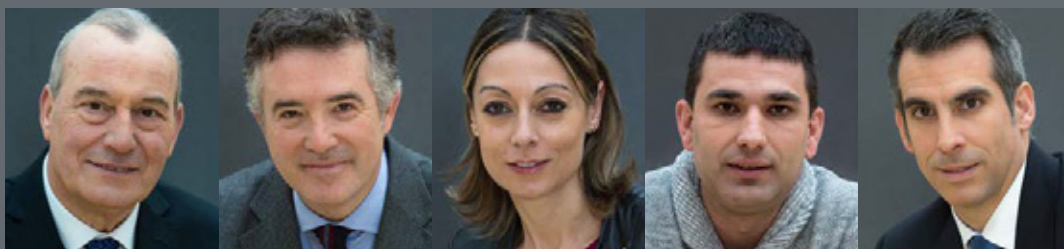
Carol Puig

Genís Maezo

Paqui Barbero

Pere Altimir

Escaldes-Engordany

Miquel Aleix

Vicenç Mateu

Sandra Tomàs

Jose Rodriguez

Cesar Marquina

DEMÒCRATES